အခန်း (၃)
လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ထိရောက်စွာ ပါဝင်မှု

အခန်း (၃) အနှစ်ချုပ်သိမှတ်ဖွယ်

ဤအခန်းတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ထိရောက်စွာ ပါဝင်မှုဆိုင်ရာ မှတ်သားဖွယ်ရာများကို ဖော်ပြပေးထားပြီး မိမိတို့သက်ဆိုင်ရာ လူ့အဖွဲ့အစည်းများအတွင်း လက်တွေ့အသုံးချနိုင်ရန် ရည်ရွယ်သည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံသားတစ်ဦး လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ထိရောက်စွာ ပါဝင်မှုအတွက် လိုအပ်သော အရည်အသွေးများကို ဖော်ပြပေးထားသည်။ ထို့မှုသာမက သက်ဆိုင်ရာ သင်ခန်းစာများအတွက် ဖြစ်ရပ်လေ့လာချက်များ ပါရှိပြီး ကမ္ဘာအနှံ့မှ လူ့အဖွဲ့အစည်းအသီးသီး၏ မည်သို့သော လူမှုတာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ကြသည်၊ အခက်အခဲပဋိပက္ခများကို မည်သို့ ကျော်လွှားခဲ့ကြသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်သည်။ ဤအခန်းတွင် ပါရှိသည့် သင်ခန်းစာများကို လေ့လာခြင်းဖြင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပါဝင်ရာတွင် တက်ကြွ ထိရောက်မှုရှိစွာ ပါဝင်နိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။

အခန်း (၃) သင်ကြားမှုဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များ

ဗဟုသုတ

(လေ့ကျင့်ခန်း)

ဤအခန်းအပြီးတွင် အောက်ပါဗဟုသုတများ တိုးပွားလာမည် ဖြစ်သည်။

- လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ထိရောက်စွာ ပါဝင်စေနိုင်မည့် နည်းစနစ်များ၊
- လူမှုအဖွဲ့ဝင် အမျိုးမျိုး၊
- လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အတွင်း ပါဝင်မှု၏ အခက်အခဲများ၊ အခွင့်အလမ်းများနှင့် အကျိုးတရားများ၊
- သတင်းအချက်အလက် ရရှိခြင်း၏ အရေးပါပုံ၊
- သတင်း ပိတ်ဆို့မှုနှင့် လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့်ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ၊
- လူမှုကွန်ယက် မီဒီယာတို့၏ အကျိုးအပြစ်၊
- လူ့အဖွဲ့အစည်းမှ လျစ်လျူရှုခံရခြင်း၊
- နိုင်ငံမဲ့ခြင်း အကြောင်းရင်းနှင့် အကျိုးဆက်များ။

ကျွမ်းကျင်မှုများ

(လုပ်ဆောင်ချက်များ)

ဤအခန်းအပြီးတွင် အောက်ပါစွမ်းရည်များ တိုးတက်လာမည် ဖြစ်သည်။

- မိမိတို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပါဝင်မှုအသီးသီးကို ခွဲခြားဝေဖန် သုံးသပ်နိုင်စေမည်၊
- မိမိတို့၏ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း နိုင်ငံသားဆိုင်ရာ ပညာပေးရေး၏ အရေးပါပုံကို မျှဝေသိရှိနိုင်စေမည်၊
- မိမိတို့ လက်ခံရရှိသော သတင်း အချက်အလက်များကို ဝေဖန် ပိုင်းခြားလာနိုင်မည်၊
- နားထောင်မှုစွမ်းရည် တိုးမြှင့် လာနိုင်မည်၊
- လူ့အဖွဲ့အစည်းအကြောင်း ဖော်ပြထားသည့် စာပေရေးသားချက်များကို နည်းစနစ်ကျကျ ဝေဖန် ဖတ်ရှုနိုင်မည်၊
- ရရှိသော သတင်းအချက်အလက် မှန်ကန်မှုရှိ၊ မရှိ ဆန်းစစ်နိုင်မည်၊
- လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ထိရောက်စွာ ဆွေးနွေး ပါဝင်လာနိုင်မည်။

တန်ဖိုးများ

(ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်)

ဤအခန်းအပြီးတွင် အောက်ပါတို့အား ပြန်လည် သုံးသပ်စေမည်။

- ပြည်သူများ မဲပေး၊ မပေးရခြင်း အကြောင်းရင်းများ၊
- ပညာရေးက မည်သို့သော လူမှုအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်အောင် ပုံဖော်ပေးပုံ၊
- မိမိတို့ မည်သို့သော လူမှုအဖွဲ့ဝင်များ ဖြစ်ကြောင်း၊
- လူ့အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးပြောဆိုမှုများတွင် လွတ်လပ်မျှတစွာ ပါဝင်ခွင့်ရ၊ မရ၊
- သတင်းအချက်အလက် ပိတ်ပင်ခြင်း အကြောင်းရင်းများနှင့် လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့်တို့ကြား ပဋိပက္ခ၊
- လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းမှ လျစ်လျူရှုခံရစေနိုင်သည့် ဓလေ့စရိုက်များ၊
- မိမိကိုယ်ကို မည်သို့သော နိုင်ငံသားဖြစ်ကြောင်း သိရှိစေရန်။

အကြိုသင်ခန်းစာ

၁။ ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲပေးခြင်းသည် အရေးကြီးသည့် လုပ်ရပ်တစ်ခုဟု ထင်ပါသလား။

၂။ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၏ အခြားသော ဥပမာများကို ဖော်ပြပေးပါ။

၃။ လူ့အဖွဲ့အစည်း အကျိုးအတွက် မည်သို့သော ပါဝင် ဆောင်ရွက်မှုများ ပြုကျင့်ခဲ့သနည်း။

ဆွေးနွေးချက်

၃.၁ ကို ဖတ်ပြီးနောက်

မည်သို့သော လူမှုရေးဆိုင်ရာ၊ နိုင်ငံရေး နှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းဆောင်တာ များကို လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင်း ပါဝင် ဆောင်ရွက်မှုများဟု ခေါ်ဆိုနိုင်မည်နည်း။

လုပ်ငန်းများ

ဖော်ပြပါ ပုံကို ကြည့်ပါ။

၁။ မည်သို့သော လူ့အဖွဲ့အစည်း အကျိုးပြု လုပ်ဆောင်ချက် များကို တွေ့မြင်ရသနည်း။။

၂။ မည်သည့် လူမှုအပြောင်းအလဲများ ကို ဖော်ဆောင်နေကြသနည်း။

၃။ မည်သို့သော လူမှုအပြောင်းအလဲ များကို ဖော်ဆောင်ရန် ခက်ခဲသနည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

Adapted from: *The Change Agent: Democracy in Action*

၃.၁ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ထိရောက်စွာ ပါဝင် ဆောင်ရွက်မှု ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

တက်ကြွသော နိုင်ငံသားကောင်းတစ်ဦးဆိုသည်မှာ အခြားသူများ၏ တန်ဖိုးများ၊ လိုအင်များကို လေးစားတန်ဖိုးထားတတ်ပြီး သက်ဆိုင်ရာ လူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ အကျိုးကို သယ်ပိုးကြသူများ ဖြစ်သည်။ 'လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင်း ထိရောက်စွာ ပါဝင်မှု' ဆိုရာတွင် နိုင်ငံသားများ လူမှုအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် သာယာစိုပြေရေးအတွက် ဘက်ပေါင်းစုံက ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ကြခြင်းကို ဆိုလိုပေသည်။

၃.၁.၁ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပုံ အမျိုးမျိုး

လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အတွင်း ထိရောက်စွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရာတွင် မိမိနှစ်သက်သည့် အဆင်ပြေမည့် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ပါဝင်နိုင်ပေသည်။ ထိုသို့ ပါဝင်ရာတွင် ပထမဆုံး အဆင့်အနေဖြင့် 'တစ်သီးပုဂ္ဂလ ပါဝင်ခြင်း' (ဥပမာ – အကြံပြုစာ ပေးပို့ခြင်း) နှင့် 'အများနှင့်အတူ ယှဉ်တွဲပါဝင်ခြင်း' (ဥပမာ – အသင်းအဖွဲ့တစ်ရပ်ရပ်တွင် ပါဝင်ခြင်း) ဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စား ခွဲခြားနိုင်သည်။ ဒုတိယအဆင့်အနေဖြင့် 'တာဝန်အရ ပါဝင်ရခြင်း' နှင့် 'အလွတ်သဘော ပါဝင်ခြင်း' ဟူ၍လည်း ပါဝင်ပုံ နည်းစနစ်ကို မူတည်၍ ထပ်မံခွဲခြားနိုင်သေးသည်။ 'တာဝန်အရ ပါဝင်ခြင်း' တွင် မဲပေးခြင်း၊ ရုံးလုပ်ငန်းဦးစီးခြင်း တို့ပါဝင်ပြီး 'အလွတ်သဘော ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း' တွင် လုပ်အားပေးခြင်း နှင့် လူမှုလုပ်ငန်းများတွင် ထဲထဲဝင်ဝင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းတို့ ဖြစ်ကြပေသည်။

လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ပါဝင်ပုံနည်းစနစ်များ ကွဲပြားကြသကဲ့သို့ ပါဝင်မှု 'ပုံစံ' အမျိုးမျိုးကိုလည်း တွေ့နိုင်ပေသည်။ အချို့သော 'ပါဝင်မှုပုံစံ' များက အစိုးရကို ဆန့်ကျင်ကြသကဲ့သို့ အချို့ကလည်း အစိုးရဘက်က ရပ်တည်ပေးကြသည်။ အချို့ကလည်း လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်လုံး ကိုယ်စားပြုသည့် ပါဝင်မှုမျိုးကို နှစ်ခြိုက်ကြပြီး၊ အချို့ကလည်း မိမိတို့နိုင်ရာ နိုင်ရာသာ ဆောင်ရွက်ပေးလိုကြသည်။ ဖော်ပြပါ အမျိုးစုံလင်လှသည့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပုံ နည်းစနစ်များက 'လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်' အကြောင်း ပိုမိုသိမြင်လာစေပြီး အများအကျိုးသယ်ပိုးရာတွင် ထိထိရောက်ရောက် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်အောင် ထောက်ကူပေးသည်။

အောက်ဖော်ပြပါ ပုံတွင် တင်ပြထားခဲ့သော လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပါဝင်ပုံ နည်းစနစ် (၄) မျိုးကို ဝင်ရိုးတစ်ခုစီတွင် ဖော်ပြပေးထားသည်။ မိမိတို့ လုပ်ဆောင်နေကျ လူမှုလှုပ်ရှားမှုများကို ဇယား၏ သင့်တော်ရာ ကွက်လပ်တွင် နေရာချထားခြင်းဖြင့် မိမိတို့လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း မည်သို့ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသည်ကို သိမြင်နိုင်ပေမည်။

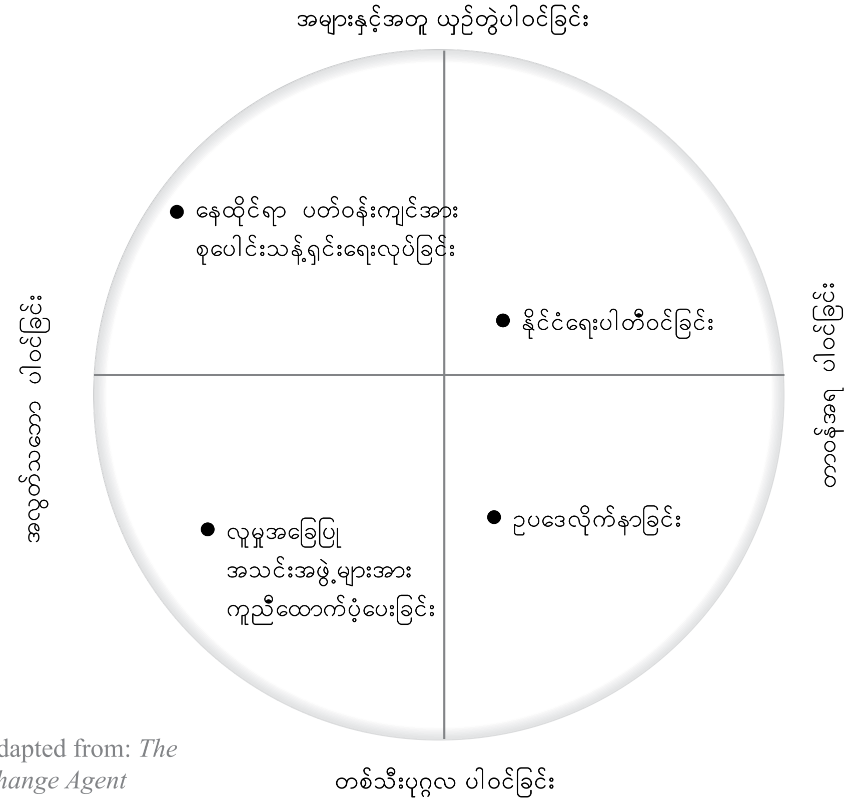

Adapted from: *The Change Agent*

အကြံပြုသင်ခန်းစာ

မိမိတို့၏ လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း ကျင်းပသော ပွဲလမ်းသဘင်များ အတွက် ကူညီပြင်ဆင်ပေးရာတွင် တစ်ကိုယ်တည်း အလုပ်လုပ်ရသည်ကို နှစ်ခြိုက်ပါသလား (သို့) အခြားသူများနှင့်အတူ ကူညီလုပ်ဆောင်ခြင်းကို သဘောကျပါသလား။

အမျိုးသမီးများ ရိုးရာအကတစ်ခုတွင် ပါဝင်နေကြပုံ ဖြစ်သည်။ ဤလုပ်ဆောင်ချက်မျိုးကို လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု တစ်ရပ်ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်ပါသလား။ မည်သို့သော ပါဝင်မှုမျိုး ဖြစ်သနည်း။

လုပ်ငန်းများ

၃.၁.၁ ကို ဖတ်ပြီးနောက်

၁။ စာမျက်နှာ (၃၆) ပါ ပုံကို ပြန်ကြည့်ပါ။ ထိုပုံထဲမှ လုပ်ဆောင်ချက်များအား ဘေးတစ်ဖက်ရှိ စက်ဝိုင်း၏ သင့်တော်သော နေရာတွင် ဖြည့်ပေးပါ။

၂။ အခြားသော လူမှုပါဝင်မှုများကိုလည်း စဉ်းစားပြီး ဘေးတစ်ဖက်ရှိ စက်ဝိုင်းဇယားတွင် ဖြည့်စွက်ပေးပါ။

၃.၁.၂ လူမှုအဖွဲ့ဝင် အမျိုးမျိုး

လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အတွင်း ပါဝင်မှုတွင် ထိုလူ့အဖွဲ့အစည်းက အဖွဲ့ဝင်များအား မည်သို့သော အခွင့်အရေးများ ပေးနိုင်မည်၊ မည်သို့ မည်ပုံ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည်၊ အဖွဲ့ဝင်များဘက်ကလည်း ထိုလူ့အဖွဲ့အစည်းအကျိုးအတွက် မည်သို့ပြန်လည်ပေးဆပ်နိုင်မည် စသော သဘောတရားများကို အခြေခံထားသည်။ ထိုသို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအကျိုးအတွက် ပြန်လည်ပေးဆပ်ရာတွင် မိမိတို့၏ ပြုမူဆောင်ရွက်ပုံများကို အခြေခံ၍ 'လူမှုအဖွဲ့ဝင်' ပုံစံအမျိုးမျိုး ခွဲခြားနိုင်ပေသည်။ ထိုသို့သော အဖွဲ့ဝင်ပုံစံအမျိုးမျိုးတို့ ထဲမှ အတွေ့ရများသော ပုံစံ (၃) မျိုးကို အောက်တွင် ဖော်ပြပေးထားသည်။

၁။ တာဝန်ယူစိတ်ရှိ လူမှုအဖွဲ့ဝင်

ဤလူမှုအဖွဲ့ဝင်များသည် တာဝန်ယူမှုကို လေးစားတန်ဖိုးထားကြပြီး လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်တွင် ပါဝင်ခြင်းအတွက် သင့်တော်ရာတာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ရမည်ဟု ခံယူထားသည်။ ဥပမာအနေဖြင့် ဥပဒေစည်းမျဉ်းများကို လိုက်နာခြင်း၊ အရေးပေါ်အခြေအနေမျိုးတွင် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ သွေးလှူဒါန်းခြင်း နှင့် အမှိုက်ကောက်ခြင်း အစရှိသည့် ကိစ္စရပ်များကို တာဝန်တစ်ရပ်ဟု ခံယူကြပြီး လိုက်နာကျင့်ကြံကြသည်။

၂။ လက်တွေ့ကျကျပါဝင်သည့် လူမှုအဖွဲ့ဝင်

'လက်တွေ့ကျကျပါဝင်သည့် လူမှုအဖွဲ့ဝင်' များသည် သက်ဆိုင်ရာ လူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ ပန်းတိုင်ရည်မှန်းချက်တို့ကို ပြည့်မီအောင် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန်အတွက် လက်တွေ့ကျကျ စီမံကြိုးပမ်းတတ်ကြပြီး အများနှင့်အတူ စုပေါင်းလုပ်ဆောင်ကြသည်။ ဆိုင်ကလုန်းကူညီကယ်ဆယ်ရေးအတွက် 'တာဝန်ယူစိတ်ရှိလူမှုအဖွဲ့ဝင်' က စေတနာ့ဝန်ထမ်းအဖြစ် ကူညီပေးရန် ကြိုးစားမည်ဖြစ်ပြီး၊ 'လက်တွေ့ဆန်သည့် လူမှုအဖွဲ့ဝင်' ကမူ စေတနာ့ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းတစ်ခု တည်ထောင်ပြီး ထိထိရောက်ရောက် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းမည်ဖြစ်သည်။

၃။ သမာသမတ်ကျ လူမှုအဖွဲ့ဝင်

'သမာသမတ်ကျလူမှုအဖွဲ့ဝင်' များသည် လူမှုအခြေအနေတစ်ရပ်ကို ရှုထောင့်ပေါင်းစုံမှ ကြည့်မြင်တတ်ကြပြီး လိုအပ်ချက်ပေါ်မူတည်၍ ပြုမူကျင့်ကြံကြသည်။ ထိုလူမှုအဖွဲ့ဝင်မျိုးသည် 'လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်လုံး' ၏ ပြောင်းလဲတိုးတက်ရေးအတွက် ရည်မှန်းချက်ထား ဆောင်ရွက်ကြပြီး လူမှုပြဿနာများ အမြစ်ပြတ်ဖယ်ရှားနိုင်ရန် ဆန္ဒရှိတတ်ကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် လက်တွေ့ကျကျ ဆောင်ရွက်တတ်သည့် လူမှုအဖွဲ့ဝင်က ဆိုင်ကလုန်းကူညီကယ်ဆယ်ရေး အဖွဲ့ ဖွဲ့ပြီး လက်တွေ့ကျကျ ပါဝင်နိုင်ရန် ပြင်ဆင်နေချိန်တွင် 'သမာသမတ်ကျ လူမှုအဖွဲ့ဝင်' က မည်သူတို့က ဆိုင်ကလုန်း၏ဒဏ်ကို ပိုမိုခံစားရသည်။ နောင် သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်ပါက မည်သို့သော အကာအကွယ်ပေးမှုများ စီမံထားနိုင်သည် စသည် အထိပါ ရေရှည်စဉ်းစားတတ်ကြပြီး အကျိုးရှိရှိ အသုံးချတတ်ကြသည်။

လူမှုအဖွဲ့ဝင် အမျိုးအစား	ပါဝင်ပုံ နည်းစနစ်များ
တာဝန်ယူစိတ်ရှိ လူမှုအဖွဲ့ဝင်	ဥပဒေတို့ကို လေးစားတန်ဖိုးထားသည်။
လက်တွေ့ကျကျပါဝင်သော လူမှုအဖွဲ့ဝင်	ရွေးကောက်ပွဲများတွင် မဲပေးသည်။
သမာသမတ်ကျ လူမှုအဖွဲ့ဝင်	လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း လူတိုင်းနီးနီးကြားကြား ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် နှိုးဆော်ခြင်း။

ကျွန်မကတော့ မဲမပေးပါဘူး။ ဘာလို့လည်းဆိုတော့ ကျွန်မ မဲပေးလို့ရော ဘာတွေများ ပြောင်းလဲသွားမှာမို့လဲ။ ကျွန်မ ဘယ်သူက သမ္မတဖြစ်နေမှန်းတောင် မသိပါဘူး။ ကျွန်မအနေနဲ့ ဒေသခံကိုယ်စားလှယ် မည်သူမှန်း မသိသော်လည်းပဲ အခွန်ပေးတယ်၊ ကလေးတွေကို စောင့်ရှောက်တယ်၊ ကိုယ့်အလုပ်ကို ကြိုးစားလုပ်တယ်။ ဒီလောက်ဆို ကျွန်မ အသိုင်းအဝိုင်းအတွက် တာဝန်ကျေပြီပေါ့။

ကျွန်တော် မဲပေးမှာပါ။ ကျွန်တော်က သူနာပြုတစ်ယောက်ပါ။ ကျွန်တော်က ဆင်းရဲချမ်းသာမရွေး ကျန်းမာရေးအရ ကူညီစောင့်ရှောက်မှုတွေ ရှိသင့်တယ်လို့ ယုံကြည်တယ်။ ပြီးတော့ မဲပေးတယ်ဆိုတာ အရေးကြီးတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ မဲပေးတာက အစိုးရနဲ့ လူထုကြား ဆက်သွယ်ပေးနိုင်မယ့် တစ်ခုတည်းသော နည်းလမ်းဖြစ်လို့ပါပဲ။

ဟုတ်၊ ကျွန်မ မဲပေးမှာပါ။ ကျွန်မကတော့ မဲပေးတယ်ဆိုတာ နိုင်ငံသားတစ်ယောက်ရဲ့ တာဝန်တစ်ရပ်လို့ ခံယူထားတယ်။လုပ်အားပေးတာတို့၊ လူတွေကို ကူညီတာတို့ကလည်း အရေးကြီးတဲ့ တာဝန်တွေပါပဲ။ ကျွန်မတို့ နိုင်ငံသားတွေက ကိုယ်နေထိုင်ချင်တဲ့ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းပုံစံမျိုးကို ကိုယ်တိုင် ဖန်တီးသင့်တယ်လို့ ကျွန်မ ထင်ပါတယ်။

မဲမပေးပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်တွေကို မကြိုက်လို့ပါ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်အိမ်နီးချင်းတွေကိုတော့ လေးစားပါတယ်။ ကျွန်တော် အလုပ်ကြိုးစားလုပ်ပြီး မိဘတွေကို ပြုစုတယ်။ ကျွန်တော့်ရည်မှန်းချက်က နိုင်ငံခြားမှာ ပညာသွားသင်ဖို့ပါပဲ။ အသိုင်းအဝိုင်းအတွက်ဆို ပညာသွားသင် ဘွဲ့ရလာမှ အထောက်အကူပြုနိုင်မှာ။

မဲပေးတာ ဘာမှမထူးခြားဘူးလေ။ မဲရလဒ်တွေကလည်း မြင်သာမှု သိပ်မရှိဘူးလို့ ကျွန်မထင်တယ်။ ကျွန်မအလုပ်က ကလေးတွေကို စာကောင်းကောင်း သင်ပေးဖို့ပဲ။ ကျွန်မကတော့ ကလေးတွေ ပညာတတ်ကြီးတွေဖြစ်ပြီး လမ်းကောင်းလမ်းမှန်ကို ရွေးချယ် လျှောက်တတ်ဖို့ပဲ ကြိုးစားနေမယ်။

မဲလား၊ ပေးဖြစ်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဘာရယ်တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော့်အသိုင်းအဝိုင်း အတွက်တော့ လောလောဆယ် တာဝန် (၃) ရပ် ရှိတယ်ပေါ့လေ။ ပထမတစ်ခုက ကျွန်တော်ကားမောင်းတဲ့အခါ ခရီးသည်တွေ အဆင်ပြေပြေစီးနိုင်ဖို့။ နောက်တစ်ခုက လူမှုရေး လုပ်ငန်းလေးတွေခင်ဗျ၊ ကျွန်တော်က ဒီအလုပ်တွေ လုပ်ရတာပျော်တယ်။ နောက်ဆုံးတစ်ခုကတော့ ကျွန်တော့် သား၊ သမီးတွေပေါ့လေ၊ သူတို့လေးတွေကို ပြေတောင်မြှောက်ပေးဖို့ ဆိုတာက မိဘတိုင်းမှာ တာဝန်ရှိတယ်လေ။

ကျွန်မ မဲပေးမှာပါ။ မဲ ပေးမှလည်း ပြည်သူ့လက်ထဲမှာရှိတဲ့ အာဏာကို အပြည့်အဝ အသုံးချနိုင်မှာလေ။ကျွန်မ အခုဒီ 'မဲ' ပေးတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး လူထုပညာပေး ရေး အစီအစဉ် တစ်ခုကို တာဝန်ယူထားတယ်၊ ကျွန်မတို့ နိုင်ငံသားတွေ အားလုံး လူမှုပြဿနာတွေ၊ လူမှုရေးရာ ကိစ္စရပ်တွေကို စစ်စစ်ပေါက်ပေါက် နားလည်မှလည်း ဘာကြောင့် မဲပေးရတယ်၊ ဘယ်သူ့ကို မဲပေးရမယ်ဆိုတာ ဆုံးဖြတ်နိုင်မှာလေ။

လုပ်ငန်းများ

<u>၃.၁.၂ ကို ဖတ်ပြီးနောက်</u>

ဖော်ပြပါ လူမှုအဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးစီအတွက် သင့်တော်ရာ ဥပမာများကို ဖြည့်စွက် ရေးသားပေးပါ။

လုပ်ငန်းများ

ရွေးကောက်ပွဲအကြို စစ်တမ်းအတွက် နိုင်ငံသားတစ်ဦးအနေဖြင့် လာမည့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲပေးမည်၊ မပေးမည်ကို မေးမြန်းထားသည်။

ဖော်ပြပါ နိုင်ငံသား (၇) ဦး၏ ရွေးကောက်ပွဲအပေါ် အမြင်များကို ဖတ်ပြီး အောက်ပါ မေးခွန်းများကို ဖြေဆိုပေးပါ။

၁။ ထိုလူများ၏ ရာခိုင်နှုန်း မည်မျှ လောက်က မဲပေးရန် စီစဉ်ထား သနည်း။ ထိုရာခိုင်နှုန်းသည် တစ်နိုင်ငံလုံး၏ ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲပေးကြမည့် ရာခိုင်နှုန်းကို ကိုယ်စား ပြုမည်ဟု ထင်ပါသလား။

၂။ မဲ မပေးကြရခြင်း၏ အကြောင်းရင်း ကိုဆန်းစစ်ပါ။ ထိုအကြောင်းပြချက် များမှာ လက်ခံနိုင်ဖွယ် ရှိပါသလား။

၃။ မဲပေးကြရခြင်း၏ အကြောင်းရင်း များကိုလည်း ဆန်းစစ် ဝေဖန်ပေးပါ။ ထိုအကြောင်းပြချက်များမှာ သင့်တော် မှန်ကန်မှု ရှိပါ သလား။

လုပ်ငန်းများ

၁။ အဆိုများထဲမှ နိုင်ငံသားဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုများ၏ မတူကွဲပြားသော ဥပမာများကို တစ်ဦးချင်းစီအလိုက် အမျိုးအစား ခွဲခြားပြပါ။

၂။ ထို့နောက် အတန်းဖော်ဖြစ်သူနှင့် နှိုင်းယှဉ်ဆွေးနွေးပါ။

၃။ သင်၏ အတန်းဖော်နှင့် ပူးပေါင်း၍ ထိုသူတို့၏ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပုံများ၊ ပြောဆိုမှုများကို အခြေခံလျက် မည်သူက တာဝန်ယူစိတ်ရှိ လူမှုအဖွဲ့ဝင် ဖြစ်သည်၊ မည်သူက လက်တွေ့ကျသူ ဖြစ်သည်၊ မည်သူက သမာသမတ်ကျ လူမှုအဖွဲ့ဝင် ဖြစ်သည်ကို ဆွေးနွေးပေးပါ။

လုပ်ငန်းများ

၁။ မိမိတို့ငယ်စဉ်က ရရှိခဲ့သည့် ပညာရေးကို ပြန်လည်သုံးသပ်ကြည့်ပါ။ ထိုပညာရေးက မိမိတို့ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း တက်ကြွစွာ ပါဝင်ရေးတွင် မည်သို့ အထောက်အကူပေးသနည်း။

၂။ မိမိကိုယ်ကို မည်သို့သော လူမှုအဖွဲ့ဝင်ဟု သတ်မှတ်ထားသနည်း။

၃။ မည်သည့် လူမှုအဖွဲ့ဝင်မျိုးက လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် ခိုင်ခိုင်မာမာ ရပ်တည်ပေးရေးတွင် အခရာ ကျသနည်း။

၄။ လူမှုအဖွဲ့ဝင်ကောင်းတစ်ဦးဖြစ်ရန် မည်သို့သော အရည်အချင်းများ၊ အသိပညာများ လိုအပ် မည်နည်း။

အကြိုသင်ခန်းစာ

လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပါဝင်ခြင်းကြောင့် မည်သည့် အကျိုးတရားများ ခံစားရမည်နည်း။

၃.၂ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပါဝင်ခြင်း၏ အကျိုးတရားများ

လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အတွင်း ပါဝင်ခြင်းကြောင့် အကျိုးကျေးဇူးများစွာ ခံစားရနိုင်သည်။ အထူးသဖြင့် –

- ခေါင်းဆောင်များ၏ အာဏာကို ထိန်းချုပ်နိုင်မည်၊
- အစိုးရများ၊ ခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့် ပြည်သူတို့၏ လိုလားချက်များနှင့် ဘဝအခြေအနေမှန် တို့ကို သိမြင်လာကြမည်၊
- နိုင်ငံသားများ နိုင်ငံရေးရာ ကိစ္စရပ်များတွင် ပါဝင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးသည်၊
- လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ တန်ဖိုးများ၊ လိုအပ်ချက်များကို ကိုယ်စားပြုမည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်မည်။

လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်၏ ကောင်းကျိုးဆိုးမွေသည် ထိုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပါဝင်သူများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက် ကြီးငယ်တို့အပေါ် မူတည်နေပေသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက် တစ်ခုချင်းစီက အသုံးမဝင်၊ အကျိုးမရှိလှဟု ထင်ရသော်လည်း မိမိတို့ မည်သို့ မည်ပုံ ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည်ကို အခြေခံပြီး မိမိသည် မည်သို့သော အဖွဲ့ဝင်မျိုး ဖြစ်သည်၊ မည်သို့သော လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ပါဝင်သည်ဟု ပိုင်းခြားသတ်မှတ်နိုင်ပေသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်များက ကျွန်ုပ်တို့ နေထိုင်ရာ လူမှုပတ်ဝန်းကျင် တစ်ရပ်လုံးကို သက်ရောက်လျက် ရှိနေပေသည်။

အဖွဲ့များ ဖွဲ့ပေးပါ။ မိမိသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအတွင်း လူငယ်ခေါင်းဆောင်မှု ပျိုးထောင်ရေး သင်တန်း အစီအစဉ်တစ်ခုကို စီမံခန့်ခွဲရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုအစီအစဉ်အား အများသိစေရန် ကြော်ငြာတစ်ခု ဖန်တီးရမည် ဖြစ်ပြီး အောက်ပါအချက်များကို ထည့်သွင်းပေးရမည်။

- ထိုအစီအစဉ်၏ အရေးပါပုံ
- ထိုအစီအစဉ်တွင် ပါဝင်ခြင်းကြောင့် လေ့လာတိုးပွားလာမည့် အသိပညာများ၊ အကျိုးတရားများ
- ထိုသင်တန်း ကျင်းပရာ နေရာ၊ အချိန်
- ဆွဲဆောင်မှုရှိသော ကြော်ငြာဒီဇိုင်း

လုပ်ငန်းများ

၃.၂.၁ လူ့အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ ရယူခြင်း

လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း မည်သို့ပင် ပါဝင်ပုံနည်းစနစ် ကွဲပြားစေကာမူ ထိုအဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ရယူသိရှိနိုင်ရန်မှာ အရေးပါလှသည်။ ထိုသတင်းအချက်အလက်များ မှတစ်ဆင့် နိုင်ငံသားတို့၏ ရပိုင်ခွင့်များ၊ တာဝန်များကို မှတ်သားလိုက်နာနိုင်ကြမည် ဖြစ်သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့်တက်၍ နိုင်ငံသားများအနေဖြင့် မည်သို့သော လူမှုအခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်ခံနေကြရသည်၊ မည်သို့ ဖြေရှင်းနိုင်မည်၊ မည်သူ့တွင် တာဝန်ရှိသည် အစရှိသော လူမှုပြဿနာများ၏ အကြောင်းအကျိုး ကိစ္စရပ်များကို သိမြင်လာကြပြီး လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း ထဲထဲဝင်ဝင် ပါဝင်နိုင်ကြမည် ဖြစ်သည်။ သတင်းအချက်အလက်များ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းသည် လူ့သယံဇာတ

အကြံပြုသင်ခန်းစာ

မည်သို့သော မီဒီယာကို အသုံးပြု၍ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အတွင်း ဖြစ်ပျက်နေသည် တို့ကို ပြည်သူလူထု ထံသို့ သတင်း ပေးပို့ နိုင်မည်နည်း။

မြင့်တင်ရေးတစ်ရပ်ဟုပင် တင်စားခေါ်ဆိုနိုင်ပေသည်။ သတင်းအချက်အလက်များ စဉ်ဆက်မပြတ် ရရှိသော နိုင်ငံသားများသည် အမှုကိစ္စရပ်များကို စနစ်တကျ ဝေဖန်သုံးသပ်နိုင်ပြီး ကောလဟာလများ၊ အထင်အမြင်များနှင့် လက်တွေ့ အချက်အလက်များအကြား ကွဲပြားမှုကို ပိုင်းခြား ဆုံးဖြတ်နိုင်ကြမည် ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံသားတစ်ဦးအနေဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါ နည်းနာတို့အတိုင်း ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ယုံကြည်စိတ်ချရသော သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိနိုင်ကြပေမည်။

- အသိအမြင်ကြွယ်ဝသူများနှင့် ပြောဆိုဆွေးနွေးခြင်း (ဥပမာ– ဆရာ၊ ဆရာမများ၊ ခေါင်းဆောင် အကြီးအကဲများ၊ ရပ်ကွက်အတွင်းနေ သက်ကြီးရွယ်အိုများ)၊
- အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရဌာနများမှ သတင်းအချက်အလက် ရယူခြင်း၊
- စိတ်ချရသော သတင်းမီဒီယာများ (သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်း၊ ရေဒီယို၊ အင်တာနက်နှင့် တီဗွီ) တို့မှ သတင်းအချက်အလက် စုဆောင်းခြင်း
- စာကြည့်တိုက်များ၊ ရပ်ရွာအသင်းအဖွဲ့များနှင့် ချိတ်ဆက်၍ သတင်းအချက်အလက်များ ရယူခြင်း၊
- မူရင်းသတင်းအချက်အလက်၏ နောက်ကြောင်းကို ဆန်းစစ်ခြင်း၊
- မိတ်ဆွေ၊ သူငယ်ချင်းများ၏ လူမှုရေးဆိုင်ရာ စကားဝိုင်းများတွင် ဝင်ရောက်ပြောဆိုခြင်း။

လေ့ကျင့်ခန်း

အောက်ပါ ဝေါဟာရများအကြား အချင်းချင်း ဆက်နွယ်မှုကို ဖော်ပြပေးပါ။

လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပါဝင်မှု

အတွေးအမြင်များ လူမှုပြောင်းလဲမှုများ တာဝန်ဝတ္တရား

သတင်းအချက်အလက် မီဒီယာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်း

ဆွေးနွေးချက်

၁။ ဖော်ပြပါ 'ယုံကြည်စိတ်ချရသည့် သတင်းအချက်အလက် ရယူခြင်း' ဆိုင်ရာ နည်းနာများမှာ လက်တွေ့ကျင့်ကြံရာတွင် အဆင်ပြေနိုင်မည်ဟု ထင်ပါသလား။

၂။ သတင်းအချက်အလက် ရယူနိုင်မည့်အခြားသော နည်းစနစ်များ၊ အရင်းအမြစ်များကို ဖော်ပြပေးပါ။

၃။ မိမိလူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း မည်သည့် မီဒီယာအမျိုးအစားက ယုံကြည် စိတ်အချရဆုံး ဖြစ်သနည်း။ အလွှမ်းမိုးနိုင်ဆုံး ဖြစ်သနည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

လုပ်ငန်းများ

၁။ အောက်ပါ သတင်းအတိုအထွာတို့ကို ကြားသိရပြီး ထိုသတင်းအပြည့်အစုံကို သိရှိလိုသည်။ မည်သို့သော နည်းလမ်းများကိုသုံး၍ ထိုသတင်းအချက်အလက်များ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သိရှိနိုင်အောင် ကြိုးပမ်းမည်နည်း။ အဘယ်ကြောင့် ထိုနည်းစနစ်ကို အသုံးပြုရသနည်း။

၂။ ဖော်ပြပါ ဥပမာများအရ သတင်းအချက်အလက် အစစ်အမှန်ကို ရယူရာတွင် မည်သည်တို့က အဟန့်အတား ဖြစ်စေသနည်း။

(က)

'မဲ' စပေးသူများအတွက် ဘာတွေ သိထားသင့်သလဲ

လာမည့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ၁၈ နှစ် ပြည့်သူတိုင်း မဲပေးနိုင်ကြောင်း ကြော်ငြာထားသည်။ မဲပေးဖူးသည့် အတွေ့အကြုံလဲ မရှိထား၊ မည်သို့ 'မဲ' ပေးရမည် ကိုလည်း မသိ။ ထို 'မဲ' ပေးခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို မည်သို့ ရှာဖွေမည်နည်း။

(ခ)

လမ်းသစ်ဖောက်မည်လား

မိမိတို့နေထိုင်ရာ ရပ်ကွက်ငယ်လေးတွင် လမ်းမသစ်ကြီးတစ်လမ်း ဆောက်လုပ်မည်ဟု သတင်းရထားသည်။ ထိုသတင်းအရ ရပ်ကွက်အတွင်း အိမ်အချို့ပါ ဖျက်ဆီးခံရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုသတင်းမှန်၊ မမှန်၊ မှန်ပါက မည်သည့် အိမ်များ အဖျက်ခံရမည်ကို ကြိုတင် သိရှိထားလိုသည်။

(ဂ)

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်လှုပ်ရှားသူ၏ ဟောပြောပွဲ သတင်း

ထင်ရှားသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်လှုပ်ရှားသူတစ်ယောက်က ဟောပြောပွဲ လုပ်မည်ဆိုသည့် အကြောင်းကို သူငယ်ချင်းဖြစ်သူထံမှ ကြားသိထားသည်။ ထိုဟောပြောပွဲကို တက်ရောက်ရန် စိတ်ဝင်စားနေပြီး ထိုဟောပြောပွဲဆိုင်ရာ သတင်းအသေးစိတ်ကို စုံစမ်းလိုနေသည်။

(ဃ)

စစ်ပွဲများဆိုင်ရာ သတင်း

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ နယ်စပ်တစ်နေရာတွင် သူပုန်များ၏ ပုန်ကန်စစ်ပွဲများ အကြောင်း လောလောလတ်လတ် သတင်းရရှိထားသည်။ ထိုသတင်းမှန်၊ မမှန် စစ်ဆေးဖို့လိုပြီး အစိုးရ သတင်းစာများတွင်လည်း ဖော်ပြထားခြင်းမရှိ။ ထိုသတင်းသည် ကောလဟာလလား၊ အမှန်အကန်လား ဆိုသည်ကို သိရှိရန် ဆန္ဒပြင်းပြနေသည်။

ဆွေးနွေးချက်

၁။ သတင်းအချက်အလက်များ ရယူရာတွင် မည်သို့သော အဟန့်အတားများ ကြုံတွေ့နိုင်သနည်း။

၂။ အဖွဲ့များဖွဲ့ပြီး မိမိတို့ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း လူတန်းစေ့ သတင်းအချက်အလက်များ ရယူသိရှိနိုင်ရန် မည်သူတို့ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်ကို ဝိုင်းဝန်းစဉ်းစားပေးပါ။

၃.၃ သတင်းအချက်အလက်များအား ဝေဖန်ဆန်းစစ်ခြင်း

အကြံပြုသင်ခန်းစာ

သတင်းတစ်ခုခုကို ကြားသိရပြီးလျှင် ထိုသတင်းကို လက်ခံသင့်၊ လက်မခံသင့် ဆိုသည်ကို မည်သို့ ဆုံးဖြတ်နိုင် မည်နည်း။ အချို့သော လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ သတင်းစာတိုက်များ၊ ဝက်ဘ်ဆိုက်များမှ ရရှိသော သတင်းများသည် အခြားသော သတင်းအရင်းအမြစ်များထက် ပိုမို စိတ်ချယုံကြည်နိုင်သည်ဟု ထင်ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

သတင်းအချက်အလက်များ ရယူသိရှိခြင်းက နိုင်ငံသားများ မည်သည်ကို ယုံကြည်သည်၊ ကိစ္စရပ်အသီးသီးကို မည်သို့ ရှုမြင်သုံးသပ်သည်စသော အကြောင်းချင်းအရပ်ရပ်တို့ပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိနေပေသည်။ သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိရာတွင်လည်း အဆိပ်ကင်းသည့် သတင်းစစ်၊ သတင်းမှန် များကို သိရှိနိုင်ရန်မှာလည်း အရေးပါလှသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့ နေ့စဉ် ရရှိနေသည့် သတင်းအချက်အလက်များစွာထဲမှ မည်သည်က သတင်းစစ်ဖြစ်သည်၊ မည်သည်က သတင်းတုဖြစ်သည်ကို ဆန်းစစ်ရန် မလွယ်ကူလှချေ။ ထိုသို့ မိမိတို့ရရှိသော သတင်းတိုင်းကို ဆန်းစစ်ဝေဖန်ပိုင်းခြားနိုင်သည့် အရည်အချင်းသည်လည်း နိုင်ငံသားတိုင်းတွင် ရှိထားသင့်သည့် ကျွမ်းကျင်မှု တစ်ရပ်ဖြစ်ပေသည်။ ထို့မှလည်း လူမှုပြဿနာများ ဖြေရှင်းရာတွင် ထိရောက်အကျိုးရှိစွာ အသုံးချနိုင်ကြပေမည်။

မိမိတို့ သိရှိထားသော သတင်းအချက်အလက်များ မှန်သည်၊ မှားသည်ကို ပိုင်းခြားဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် ခက်ခဲသည်မှာ မှန်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်ရာ၌ တန်ဖိုးသတ်မှတ်ပေးနိုင်မည့် သတင်းအချက်အလက်ဆိုင်ရာ 'အညွှန်းပြ အရည်အသွေး' များလည်း ရှိပေသည်။

သတင်းတစ်ရပ်ရပ်ကို သိကြားလိုက်ရသည့်အခါတွင် ထိုသတင်း၏ ခိုင်လုံမှု၊ တိကျသေချာမှု၊ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု၊ သက်သေအထောက်အထား အစရှိသည့် သတင်းအချက်အလက်ဆိုင်ရာ 'အညွှန်းပြ အရည်အသွေး' များနှင့် တိုင်းတာပြီး မည်သည့်သတင်းက ယုံကြည်စိတ်ချရမည်၊ မည်သည်တို့က သတင်းမှားများ ဖြစ်သည်ကို ပိုင်းခြားဝေဖန်နိုင်ကြပေမည်။

(၁) ခိုင်လုံမှု

'ခိုင်လုံမှုရှိသော သတင်းတစ်ရပ်' သည် အထောက်အထားစုံလင်ပြီး ယုံကြည်ရသော သတင်းအရင်းအမြစ်တစ်ရပ်ကို အခြေခံထားကြသည်။ 'ခိုင်လုံမှု' ကို စစ်ဆေးရန်အတွက် အောက်ပါ မေးခွန်းများနှင့် ဆန်းစစ်နိုင်ပေသည်။

- သတင်းအချက်အလက်ပေးပို့သူက သက်ဆိုင်ရာ သတင်းအကြောင်း ဂဃနဏသိရှိသူ ဖြစ်ပါသလား၊
- ထိုသတင်းမှန်ကန်ကြောင်း ယုံကြည်နိုင်လောက်သည့် အနေအထားတွင် ရှိပါသလား၊
- ထိုသတင်းအချက်အလက်ကို အခြားလူတို့က အသိအမှတ်ပြု လက်ခံထားပါသလား။ ဥပမာဆိုရသော် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ စာတမ်းများကို ပညာရှင်များကိုယ်တိုင် အသိအမှတ်ပြုထားသလား။

(၂) တိကျသေချာမှု

သတင်းတစ်ရပ်သည် ဖြစ်ရပ်မှန်ပေါ် အခြေခံထားသည်၊ အချက်အလက် အသေးစိတ် ဖော်ပြနိုင်သည်၊ အချိန်နှင့် တစ်ပြေးညီ တင်ပြနိုင်သည်ဆိုလျှင် ထိုသတင်းကို 'တိကျသေချာသော' သတင်းတစ်ရပ်ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်ပေသည်။ သတင်းတစ်ရပ် တိကျသေချာမှုရှိ၊ မရှိကို –

- သတင်းဖြစ်ပွားရာ နေ့စွဲ ဖော်ပြထား/မထား၊
- ဖြစ်ရပ်အစစ်အမှန်နှင့် တင်ပြထားချက်များ ကိုက်/မကိုက်၊
- ရေးယခင်ရှိပြီးသား သတင်းအချက်အလက်ကို ကူးယူချထား/မထား၊ အစရှိသော အချက်တို့ကို အခြေခံ၍ သုံးသပ်နိုင်ပေသည်။

(၃) ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု

သတင်းအချက်အလက်တစ်ရပ်သည် မျှတမှုရှိရမည်၊ အဂတိတရားမှ ကင်းဝေးရမည်၊ အပြုသဘောဆောင်ရမည် ဖြစ်သည်။ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုရှိသော သတင်းအချက်များတွင် အောက်ပါ အချက်များမှ ကင်းဝေးရပေသည်။

- သတင်းတင်ပြသူသည် တစ်ဖက်သတ်ဆန်လွန်းသည့် အမြင်တစ်ရပ်ကို ဖော်ပြထားခြင်း၊
- မသင့်လျော်သော စကားအသုံးအနှုန်းများ အသုံးပြု တင်ပြထားခြင်း၊
- အသေးစိတ်မဖော်ပြဘဲ ယေဘုယျဆန်သည့် အချက်အလက်များ အသုံးပြုထားခြင်း၊
- ကိုက်ညီသင့်လျော်မှု မရှိသော အချက်အလက်များကို အခြေခံထားခြင်း။

(၄) အထောက်အထား

သတင်းတစ်ခုသည် ယုံကြည်နိုင်လောက်သည့် အထောက်အထား ရှိ၊ မရှိကို ထိုသတင်း ရရှိသည့် သတင်းအရင်းအမြစ်ကို ဖော်ပြထား၊ မထား ထိုအရင်းအမြစ်က စိတ်ချနိုင်လောက်သည့် အခြေအနေရှိ၊ မရှိ စသည်တို့ကို ကြည့်၍ သုံးသပ်နိုင်ပေသည်။ သို့မှလည်း အခြားသော သတင်းအရင်းအမြစ်များနှင့် တိုင်ဆိုင်စစ်ဆေးပြီး ဝေဖန်လက်ခံနိုင်ပေသည်။ သတင်းအချက်အလက်များ၏ 'အထောက်အထား' စုံလင်မှု ရှိ၊ မရှိကို အောက်ပါ အချက်တို့ဖြင့် တိုင်းတာဝေဖန်နိုင်ပေသည်။

- သတင်းအချက်အလက်ရရှိရာ အရင်းအမြစ်အား ဖော်ပြထားမှု၊
- အထောက်အထားစာရင်း ပါရှိ၊ မရှိ
- ထိုအချက်အလက်များမှန်၊ မမှန် စုံစမ်းစစ်ဆေးနိုင်ခွင့်။

▲ အထက်ဖော်ပြပါ သတင်းဌာနများတွင် မည်သည့် သတင်းဌာန၏ ထုတ်လွှင့်မှုကို နားဆင်ဖူးပါသနည်း။ မည်သည့် သတင်းဌာနများက ယုံကြည်စိတ်ချရမည်ဟု ထင်သနည်း။ (အထက်မှအောက်): Al-Jazeera English (Qatar), BBC World News (Britain), CCTV9 (China), MRTV4 (Myanmar), PressTV (Iran), Russia Today (Russia). ဖော်ပြပါ သတင်းဌာနများ၏ ဝက်ဘ်ဆိုက်များတွင်လည်း လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်သည်။

လေ့ကျင့်ခန်း

အောက်ဖော်ပြပါ ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုကို ဖတ်ရှုပြီး သတင်းအရင်းအမြစ်များအား သုံးသပ်ဝေဖန်ပေးပါ။ ထိုသတင်းအချက်အလက်များသည် ခိုင်လုံမှု ရှိပါသလား၊ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်ပါသလား၊ အထောက်အထား ပြည့်စုံမှုရှိပါသလား ဆန်းစစ်ဝေဖန်ပြီး ရေးသား ဖော်ပြပေးပါ။

လက်ကိုင်ဖုန်းတစ်လုံးဝယ်ရန် ကြံစည်ထားသည်။ မြန်မာမိုဘိုင်း (MM) ဆိုသည့် လက်ကိုင်ဖုန်းထုတ်လုပ်မှု ကုမ္ပဏီက စက်ရုံအလုပ်သမားများအပေါ် ဆိုးရွားစွာ ဆက်ဆံသည်ဟု ကြားထားသည်။ စက်ရုံအတွင်း အလုပ်သမား ၁၂ ဦး လွန်ခဲ့သော တစ်ပတ်က မတော်တဆမှုတွင် ဆုံးသွား သည် ဟုလည်း ကြားရသည်။ ထိုကဲ့သို့ အခြေအနေ ဆိုးရွားလှသည့် ကုမ္ပဏီကို အားမပေးလိုပါ။ သို့ရာတွင် ထိုသတင်းများမှန်၊ မမှန်ကို စစ်ဆေးအတည်ပြု လိုသေးသည်။

MM (စက်ရုံ)

1

MM စက်ရုံတွင် လုပ်သက် ၁၀ နှစ် ရှိအလုပ်သမား တစ်ဦး၏ အခင်းဖြစ်ပွားမှုအကြောင်း ပြန်လည် ပြောဆိုထားချက်

2

MM ကုမ္ပဏီအတွင်း လုပ်ငန်းခွင် အခြေအနေများကို ကုမ္ပဏီတာဝန်ခံ များ ကိုယ်တိုင် တင်ပြ အစီရင်ခံ ထားသည့် စာတမ်း တစ်ရပ်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။

မြန်မာမိုဘိုင်းကုမ္ပဏီ၏
အလုပ်သမားရေးရာ
အစီအရင်ခံစာ
မြန်မာမိုဘိုင်းကုမ္ပဏီမှ ပြုစုထုတ်လုပ် ဖြန့်ဝေသည်။
၂၀၁၃၊ စက်တင်ဘာလတွင်
ထုတ်ပြန်သည်

3

မြန်မာနိုင်ငံ အလုပ်သမားထု၏ အလုပ်ခွင် အခြေအနေ ထုတ်ပြန်ချက် တစ်ရပ်ကို 'အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့' နှင့် 'ကလေးများ ကူညီစောင့်ရှောက်ရေး' အဖွဲ့အစည်းတို့မှ လွန်ခဲ့သော နှစ်အနည်းငယ်က ပြုစုခဲ့သည်။

မြန်မာပြည်တွင်း အလုပ်သမား
အခြေအနေရေးရာများ (၂၀၀၇)
အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့
နှင့် ကလေးများ ကူညီစောင့်ရှောက်ရေး
အဖွဲ့အစည်း
၂၀၀၈၊ ဧပြီလတွင် ထုတ်ပြန်သည်

4

MM ကို ခုခံကာကွယ်ပြောဆိုသော အီးမေးလ် တစ်စောင်ကို မိတ်ဆွေ တစ်ဦးက ပို့ထားသည်။ ထိုအီးမေးလ်ပါ အကြောင်းအရာကို မည်သူ ရေးသား ထားကြောင်း မဖော်ပြထားပါ။

မှ – kyaw12hsan@gmail.com
သို့ – ကျွန်ုပ်
အကြောင်းအရာ – တစ်ဆင့် – MM သည် ကောင်းသော အလုပ်ခွင် ဖြစ်သည်။

5

'မိစ္ဆာကြီး မြန်မာမိုဘိုင်း' ဟူသော ဝက်ဘ်ဆိုက်တွင် MM သည် မြန်မာပြည်တွင် အဆိုးရွားဆုံး ကုမ္ပဏီဖြစ်သည်ဟု ဆိုထားသည်။

myanmarmobilemonsters.blogspot.com

လုပ်ငန်းများ

အောက်ပါ စာပိုဒ်နှစ်ပိုဒ်ကို ဖတ်ပြီး (၃.၃) ပါ သတင်းဆိုင်ရာ ဝေဖန်ဆန်းစစ်ရေး နည်းနာများကို အသုံးချ၍ မေးခွန်းများကို ဖြေဆိုပေးပါ။

၁။ မည်သည့် စာပိုဒ်ရှိ သတင်းအချက်အလက်များက ပိုမို စိတ်ချရသနည်း။

၂။ စာပိုဒ် (၁) ပါ သတင်းအချက်အလက်များ၏ အားနည်းချက်၊ အားသာချက်များကို ဖော်ပြပေးပါ။

၃။ စာပိုဒ် (၂) ပါ သတင်းအချက်အလက်များ၏ အားနည်းချက်၊ အားသာချက်များကို ဖော်ပြပေးပါ။

၄။ ထိုစာပိုဒ်နှစ်ပိုဒ်ပါ သတင်းအချက်အလက်များကို လက်ခံယုံကြည်ခြင်းဖြင့် လူမှုရေးရာ ကိစ္စရပ်များ ဆုံးဖြတ်ရာတွင် မည်သို့ သက်ရောက်မှု ရှိနိုင်သနည်း။

စာပုဒ် (၁) လူဝင်မှုရေးရာ ပြဿနာများ

ခင်မင်ရပါသော ဆရာ။

ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံတွင် ဆူနာမီလှိုင်းများသဖွယ် တဖွဲဖွဲ ဝင်ရောက်လာကြသည့် ရွှေ့ပြောင်း နိုင်ငံသားများဆိုင်ရာ ကိစ္စကြီးငယ်တို့မှာ တစ်စတစ်စ ကြီးထွားလာလျက် ရှိနေပါတယ်။ အဲဒီ ရွှေ့ပြောင်းနိုင်ငံသားတွေဟာလည်း မူလရှိပြီးသား နိုင်ငံသားတွေနဲ့ အရောတဝင် သိပ်မလုပ်ချင်ကြတာလည်း တွေ့နေရတယ်။ ဒီနိုင်ငံမှာ ရွှေ့ပြောင်းပြီး နေနေကြတာ နှစ် ၂၀ လောက်ရှိပြီ ဖြစ်တဲ့ နိုင်ငံခြားသား နှစ်ယောက်ရဲ့ အကြောင်းလည်း ဖောက်သည်ချချင်တယ်ဗျာ။ အဲဒီနှစ်ယောက်ဆို သူတို့ ဘာသာစကားနဲ့ပဲ အချင်းချင်း အပြောအဆိုရှိကြတယ်၊ သူတို့ ယဉ်ကျေးမှု အတိုင်းပဲ ပြုမူနေကြတုံးပဲဗျာ။

အဲဒီလို သူတို့ရဲ့ အပြုအမူတွေက ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ယဉ်ကျေးမှု ထုံးတမ်းတွေကို ကန့်လန့်တိုက်နေသလိုဖြစ်ပြီး ဘယ်လိုမှကို လက်သင့်ခံနိုင်စရာ မရှိပါဘူး။ ကုန်ကုန်ပြောရရင် သူတို့မူရင်း နိုင်ငံတွေနဲ့ စစ်ဖြစ်တယ် ဆိုပါစို့။ အဲဒီက ရွှေ့ပြောင်းလာကြတဲ့ လူတွေက ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံမှာပဲ မြေအောက်အဖွဲ့အစည်းတွေ ဘာတွေ ဖွဲ့မလားတောင် မပြောနိုင်ဘူး။

ပညာရှင်တွေကလည်း အခုလို တိုးပွားလာတဲ့ လူဦးရေ အတိုင်းဆိုရေပြတ်လပ်မှု ပြဿနာမျိုးတွေတောင် ရှိနိုင်တယ်လို့ ဆိုထားတယ်။ ဒီအခြေအနေအရဆိုလျှင် ရွှေ့ပြောင်းနိုင်ငံသားတွေကို ဆက်လက် လက်သင့်ခံဖို့ဆိုတာ စဉ်းစားစရာ ကိစ္စတစ်ရပ်ဖြစ်လာပါပြီ။

အချုပ်အနေနဲ့ ပြောရမယ်ဆိုရင် နိုင်ငံတွင်းလူဦးရေတိုးပွားလာမှုဟာ မလိုလားအပ်တဲ့ ပြဿနာတွေကို ဖိတ်ခေါ်လျက် ရှိနေပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် 'လူဝင်မှု' တွေကို ကြီးကြပ်သင့်ပြီလို့ အကြံပြုတင်ပြလိုက် ရပါတယ်။

"Weekend Tribute" သတင်းစာ၏ အယ်ဒီတာထံပေးစာ၊ ဩန်စမတ် (၁၂.၉.၀၆)

စာပုဒ် (၂) စည်းလုံးကြပါစို့

ရွှေ့ပြောင်း လူ့အဖွဲ့အစည်းများသည် လူဝင်မှုပြဿနာများ၏ အရင်းအမြစ်များ ဖြစ်သည်ဟု ဝေဖန်သံများကို ကြားနေရသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအဆိုသည် အမှန်တရားနှင့် မကိုက်ညီကြောင်း ရွှေ့ပြောင်း လူ့အဖွဲ့အစည်းများက ပြန်လည် ချေပထားသည်။ လေ့လာဆန်းစစ်မှုများအရ နိုင်ငံအတွင်း ယဉ်ကျေးမှု မတူညီသော လူ့အဖွဲ့အစည်း အသီးသီးသည် ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲ နေထိုင်လျက်ရှိကြောင်း လေ့လာ သိရှိရသည်။

ဥပမာပေး ဖော်ပြရလျှင် 'ဂျိုးဖြူကျွန်း' ဟု ခေါ်တွင်သော ကျွန်းကလေးတစ်ကျွန်းတွင် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံ၏ ကျွန်းတစ်ကျွန်းမှ ကျွန်းသူ ကျွန်းသားများသည် စစ်ဘေးဒဏ်ကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းလာကြသည်။ ထိုရွှေ့ပြောင်း လူ့အဖွဲ့အစည်းများကို ဂျိုးဖြူကျွန်းသူ ကျွန်းသားများက ဖော်ရွေစွာ လက်ခံကြိုဆိုခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဘာသာစကားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများ အလွန်ခြားနားကြသော်လည်း ခင်မင်ရင်းနှီးစွာ နေထိုင်လျက် ရှိကြကြောင်းကို (ဘရောင်းနှင့် ဂတ်စပါတို့၏ ၂၀၀၄ ခုနှစ် တွင် လေ့လာချက်များအရ) သိမြင်ရသည်။

'ယဉ်ကျေးမှုများ ပေါင်းကူးဖလှယ်ခြင်းသည် လူအချင်းချင်း နားလည်မှုများ၊ လူမျိုးစွဲ အမြင်များမှ ကျော်လွန် ရှုမြင်နိုင်သည့် အမြင်များကို အခြေခံ၍ သာလျှင် မွေးဖွားသန္ဓေတည်နိုင်ပေမည်။ ထိုကဲ့သို့ ယဉ်ကျေးမှုများ ပေါင်းကူးဖလှယ်နိုင်ရန်အတွက် စာသင်ကျောင်းများမှ အစပြုကြရပေမည်။' (ဂျိုးဖြူသတင်းစာ၊ ၂၀၀၅ ခုနှစ် မှ)

စမစ် (၂၀၀၆) ဟူသည့် ပညာရှင် တစ်ဦးကလည်း 'ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်မှုများကို ကန့်ကွက်ခြင်းသည် လူသားတို့၏ တန်ဖိုးများကို အလေးမထားရာ ရောက်သလို ပဋိပက္ခ များကို ဖန်တီး ဖိတ်ခေါ်ရာ ရောက်ကြောင်း' တင်ပြထားပေသည်။

ဂျန်ကင်ဒီ၊ ယဉ်ကျေးမှုစုံဝါဒီနှင့် လူမှုစည်းလုံးရေး လူမှုဗေဒဂျာနယ်၊ အတွဲ (၁)၊ အမှတ် (၂)၊ စာမျက်နှာ ၁၆၉ – ၁၉၀။ (၂၀၀၆)

၃.၄ သတင်းရယူခြင်းဆိုင်ရာ နိုင်ငံသားများတွင်ရှိအပ်သည့် ကျွမ်းကျင်မှုများ

သတင်းတစ်ရပ်သည် မည်မျှ မှန်ကန်မှုရှိသည်၊ မည်မျှ လက်ခံနိုင်စွမ်းရှိသည်၊ တိကျသေချာသည်ကို ဆန်းစစ်နိုင်ရန်အတွက် နိုင်ငံသားများတွင် အချို့သော အရည်အချင်းများလည်း ရှိအပ်ပေသည်။ ထိုကျွမ်းကျင်မှုများမှာ ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်ပြီး စာဖတ်တတ်ခြင်း၊ နားထောင်နိုင်စွမ်းနှင့် ဆွေးနွေးဝေဖန်နိုင်စွမ်းတို့ ဖြစ်ကြပေသည်။

အကြိုသင်ခန်းစာ

ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်ပြီး စာဖတ်ခြင်းနှင့် အမှတ်အသိလွတ် စာဖတ်ခြင်းတို့ အကြား ကွဲပြားချက်ကို ဖော်ပြပေးပါ။

၃.၄.၁ နှိုင်းချင့်ဝေဖန်ပြီး စာဖတ်စွမ်း (Critical reading)

စာရေးရသည့် အကြောင်းရင်းများစွာ ရှိသည်။ အချို့က ဖျော်ဖြေရန်၊ အချို့က အသိပညာများ ဝေငှပေးရန်၊ အချို့ကလည်း ဖြစ်ရပ်အခြေအနေ တစ်ရပ်ရပ်အား လူအများသိစေရန် စသော အကြောင်းပြချက်အမျိုးမျိုးတို့ကြောင့် စာရေးကြသည်။ စာရေးဆရာများသည် မိမိတို့၏ အတွေးအမြင်များကို မိမိတို့ ရေးသောစာတို့မှ တစ်ဆင့် တင်ပြတတ်ကြသည်။ ထိုတင်ပြထားသော အယူအဆများကို သိမြင်နိုင်ရန်အတွက် စာဖတ်သူများအနေဖြင့် ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်မှု လက်ကိုင်ထားပြီး စာပေများကို ဖတ်ရှုလေ့လာကြရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့သော စာဖတ်နည်းမျိုးတွင် 'စာရေးသူသည် မည်သို့သော လူစားဖြစ်သည်၊ စာရေးသူက တင်ပြလိုသော အယူအဆများ၊ မကျေနပ်ချက်များကို မည်သို့ မည်ပုံ ဇာတ်ကွက်ဆင် ဖော်ပြထားသည်' စသော အခြင်းအရာ တို့ကို ဆန်းစစ်ဝေဖန်ပြီး ဖတ်ရှုလေ့လာကြရ ပေမည်။

တစ်ဖက်က ကြည့်လျှင်လည်း နှိုင်းယှဉ်ဝေဖန်ပြီး စာဖတ်ခြင်းကို မကျေညက်သူသည် ဖတ်သမျှကို ယုံကြည်လေ့ရှိကြသည်။ စာပေပါ အကြောင်းအရာတို့ကို ဆန်းစစ်ဝေဖန်ခြင်း မပြုတော့ဘဲ 'စာအုပ်မှာ ပါသမျှ အမှန်ချည်းသာ ဖြစ်သည်' ဟု သဘောထား လက်ခံတတ်ကြပေသည်။

အောက်ပါ သတင်းစာပါ 'မန္တလေးဘက် ဓားပြများအား ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များက အသေဖမ်းမိ' ဟူသော ဆောင်းပါးကို ဖတ်ပါ။ ထို့နောက် စာရေးသူ တင်ပြထားသည့် 'အချက်အလက်များ ' နှင့် ' အယူအဆ' များကို ခွဲခြားပေးပါ။ (မှတ်ချက် – သတင်းစာသည် မူရင်းသတင်းစာ မဟုတ်ပါ)

လုပ်ငန်းများ

မြန်မာ့သားကောင်း သတင်းစာ

မျိုးချစ်မြန်မာတို့အတွက် သတင်းထူး သတင်းဦးများ

အတွဲ (၁)၊ အမှတ် (၁)၊ ၈ ရက်၊ သောကြာ၊ စက်တင်ဘာလ၊ ၂၀၁၃ ၁၀၀၀ ကျပ်

သတင်းစဉ်။ ။ 'တွေးကြစို့' ဟူသော ဟောပြောပွဲတစ်ရပ်ကို 'ပညာတန်ဆောင်' လူမှုအသင်းမှ ကြီးမှူးကျင်းပ၊ မြန်မာလူငယ်များ၏ အသိပညာ ဖွံ့ဖြိုးမှုနှုန်းတိုးတက်ဟု ပညာရှင်များဆို၊

မန္တလေးဘက်ဓားပြများအား ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များက အသေဖမ်းမိ

သတင်းထောက် – သော်နိုင်ထွန်း

မန္တလေးတွင် လက်နက်ကိုင်ဓားပြတိုက်မှုများသည် တိုးပွားလာလျက်ရှိသည်ဟု စစ်တမ်းများက ဆိုထားသည်။ ထူးထူးခြားခြား အနေဖြင့် ယမန်နေ့ကမူ ဘဏ်တိုက်ကို ဓားပြတိုက်ရန် ကြံစည်နေသည့် လက်နက်ကိုင်လူတစ်စုကို တရားဥပဒေနှင့်အညီ ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များက ဖမ်းဆီးနိုင်ခဲ့သည်။

ထိုဘဏ်ဓားပြများနှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များအကြား ပစ်ခတ်မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး အဆုံးတွင် ရဲများက အနိုင်နှင့် အဆုံးသတ်ခဲ့သည်။ မျက်မြင်အချို့၏ အဆိုအရ ဓားပြများက စတင်ပစ်ခတ်ခဲ့သည်ဟု ဆိုထားပြီး အချို့ကမူ ရဲများက ဓားပြများ ထရပ်ကားဖြင့် ပြေးရန် ပြင်ဆင်နေသည်ကို တွေ့သည်နှင့် စတင် ပစ်ခတ်ခဲ့ကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။

မည်သည့်အဖွဲ့က စတင်ပစ်ခတ်ခဲ့သည်ဖြစ်စေ အပြစ်မရှိသည့် ပြည်သူများ၏ ဥစ္စာပစ္စည်းများကို ခိုးဆိုး လုယက်နေသည့် ဓားပြများကို နှိမ်နင်းနိုင်ခဲ့သည်မှာ ဝမ်းသာစရာ ကိစ္စတစ်ရပ် ဖြစ်ပြီး ထိုဓားပြများမှာ 'ကိုယ်ပြုသောကံ ကိုယ့်သာခံ' ကြရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ပစ်ခတ်မှုများ အပြီးတွင် ဓားပြ (၅) ဦး သေဆုံးကြောင်း ထုတ်ပြန် ကြေညာထားသည်။

ဆွေးနွေးချက်

၁။ ဤဆောင်းပါးပါ တင်ပြချက်များသည် အချက်အလက်များရော၊ အတွေးအမြင်များပါ ပါဝင်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသလား။ အကယ်၍ ထိုဆောင်းပါးတွင် အချက်အလက်သီးသန့် (သို့မဟုတ်) အတွေးအမြင် သက်သက်သာ ဖော်ပြထားမည် ဆိုပါက ထိုဆောင်းပါး၏ မူလအနှစ်သာရကို ထိခိုက်နိုင်ပါသလား။

၂။ သတင်းဆောင်းပါးတစ်စောင်သည် အချက်အလက်ချည်း၊ အယူအဆချည်း သီးသန့် ဖော်ပြသင့်ပါ သလား။ (သို့မဟုတ်) နှစ်ခုစလုံး ရောစပ် ဖော်ပြသင့်ပါသလား။

၃။ ထိုဆောင်းပါးမျိုးဖတ်သည့် အခါတွင် မည်သို့သော နည်းစနစ်များသုံး၍ နှိုင်းယှဉ်ဝေဖန် ဖတ်ရှုနိုင်မည်နည်း။

၄။ ဆောင်းပါးရှင်၏ အတွေးအမြင်များကို လက်ခံပါသလား။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

အကြံပြုသင်ခန်းစာ

အောက်ပါ အဆိုအမိန့်ကို မည်သို့ နားလည်ထားသနည်း။
'နားထောင်မှု (listening) နှင့် ကြားနာမှု (hearing) တို့တွင် ကွာခြားချက်များစွာ ရှိသည်။'
– ဂျီတေချက်စတာဆုန်

၃.၄.၂ နားထောင်မှုအာစွမ်း (Active Listening)

လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း တက်ကြွစွာ ပါဝင်ရေးတွင် 'နားထောင်နိုင်စွမ်း' ကလည်း အရေးပါသည့် အရည်အသွေးတစ်ရပ် ဖြစ်ပေသည်။ နားထောင်ရာတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်လုံး၏ ပြောဆိုချက်များ၊ သုံးသပ်ချက်များကို ဂရုတစိုက် နားဆင်ပြီး မိမိသိကြားလိုက်ရသည့် အချက်ကို ဆန်းစစ်ဝေဖန်နိုင်စွမ်းကိုလည်း တည်မှီနေပေသည်။ လူအချင်းချင်း ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးတွင် မိမိပြောလိုသည့် အတွေးအမြင်ကို ရှင်းလင်းလွယ်ကူစွာ ပြောဆိုနိုင်စွမ်း၊ နားလည်နိုင်စွမ်းတို့အပေါ် လွှမ်းမိုးသက်ရောက်လျက် ရှိပေသည်။ ထို့မှလည်း တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦးကြား နားလည်မှု ကွဲလွဲခြင်း၊ အထင်အမြင်မှားခြင်း စသည်တို့ကို ရှောင်ရှားနိုင်ပေမည်။

နားထောင်မှု စွမ်းရည်ပြည့်ဝသူတစ်ဦးသည် မိမိတို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ခေါင်းဆောင်တို့၏ ပြောကြားချက်များကို နားလည်ဆန်းစစ်နိုင်ပြီး လူ့အဖွဲ့အစည်း အကျိုးငှာ အကြံကောင်း၊ ဉာဏ်ကောင်းများလည်း ပေးနိုင်ပေမည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ထိုသို့ အကြံဉာဏ်ပေးခွင့် မရနိုင်သည့် အခြေအနေမျိုး ကြုံတွေ့နိုင်သည်။ ထိုသို့ အခြေအနေမျိုးတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပြောဆိုချက်များကို ဂရုတစိုက် နားထောင်ခြင်းကပင်လျှင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်မှုတစ်ရပ်ဟုပင် ခေါ်ဆိုနိုင်ပေသည်။

နှိုင်းချင့်ဝေဖန်ပြီး စာပေဖတ်ရှုခြင်းနှင့် နိုးကြားစွာ နားထောင်မှုတို့သည် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း တာဝန်ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်ရေးတွင် အရေးပါသည့် အရည်အချင်းများဖြစ်ပြီး ကြိုးစားကျင့်ကြံ သင့်လှပေသည်။

လုပ်ငန်းများ

အောက်ပါ လုပ်ဆောင်ချက်များကို ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် မိမိတို့၏ နားထောင်နိုင်စွမ်းကို မြှင့်တင်ပေးပါ။

- အတန်းဖော်တစ်ဦးနှင့် ငြင်းခုံဖွယ်ရာအကြောင်းအရာတစ်ရပ်အပေါ် အခြေခံသည့် စကားအခြေအတင်ပြောဆိုမှု တစ်ခုပြုလုပ်ပေးပါ။ တစ်ဦးပြောဆိုသော အကြောင်းအရာအားလုံးကို နောက်တစ်ဦးက နားထောင်ပြီး ရေးမှတ်ထားပါ။
- ထိုရေးသားထားမှုများ မှန်၊ မမှန်ကို မူလပြောဆိုသူထံ ပြသပြီး စစ်ဆေးအတည်ပြုပေးပါ။
- ဖော်ပြပါ နည်းစနစ်အတိုင်း ပြန်လည် ပြုလုပ်ပေးပါ။ ဤအခေါက်တွင်မူ ပထမအခေါက်တွင် နားထောင်ခဲ့သူက အကြောင်းအရာအသစ်တစ်ခုကိုပြောဆိုပြီး ကျန်တစ်ဦးက နားထောင်ရေးမှတ်ရမည် ဖြစ်သည်။
- ထို့နောက် မိမိတို့ ဆွေးနွေးခဲ့သည့် အကြောင်းခြင်းရာများ၊ နားထောင်မှုတွင် ကြုံတွေ့ရသည့် အခက်အခဲများကို အတန်းနှင့် ဆွေးနွေးပေးပါ။

၁။ မူလပြောဆိုသူ၏ အကြောင်းအရာကို ပြန်လည် ပြောဆိုရာတွင် မည်သည့် အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့ရသနည်း။

၂။ ထိုသို့ နားထောင်၍ ပြန်ပြောခြင်းက အကြောင်းအရာ တစ်ရပ်အား လေ့လာရာတွင် အသုံးဝင်မည်ဟု ထင်ပါသလား။

အငြင်းပွားဖွယ် အကြောင်းအရာတစ်ရပ်အပေါ် အခြေခံ၍ နှစ်ယောက်တစ်တွဲ ဆွေးနွေး ပြောဆိုပေးပါ။ တစ်ဦးပြောဆိုသည့် အချက်ကို တစ်ဦးက စစ်ဆေးပြီး ထိုအချက်များမှန်၊ မမှန်ကို ဆွေးနွေးမှုအဆုံးတွင် တိုက်ဆိုင် စစ်ဆေးပေးပါ။

လုပ်ငန်းများ

၃.၄.၃ ဆွေးနွေးပြောဆိုနိုင်စွမ်း

'ဆွေးနွေးပြောဆိုနိုင်စွမ်း' သည် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရာတွင်လည်းကောင်း၊ အရေးပါသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင်လည်းကောင်း အရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လျက်ရှိပေသည်။ ဆွေးနွေးပါဝင်ရာတွင် ပုံစံမျိုးစုံဖြင့် ပါဝင်နိုင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ ဆွေးနွေးရာ၌ လိုက်နာရမည့် အခြေခံအချက်များလည်း ရှိပေသည်။ 'ဆွေးနွေးမှု' များတွင် လူတိုင်းပြောဆိုပိုင်ခွင့်ကို ခွင့်ပြုထားရမည် ဖြစ်သည်။ တစ်ဦးကို တစ်ဦးလည်း လေးစားတန်ဖိုးထားကာ ပြောဆိုပါဝင်ကြရမည် ဖြစ်သည်။ အချို့သော 'စကားရည်လုပွဲ' ပုံစံ ဆွေးနွေးမှုမျိုးတွင် အနိုင်အရှုံး သတ်မှတ်မှုမျိုး ရှိကြသော်လည်း ဆွေးနွေးမှု အများစုသည် အနိုင်အရှုံးထက် အားလုံးလက်ခံနိုင်မည့် အယူအဆတစ်ရပ်ကို အတည်ပြုရန် ဦးတည်သင့်ပေသည်။ 'ဆွေးနွေးပြောဆိုမှုများ' သည် မိမိတို့ တစ်ဦးစီတွင်ရှိသည့် ခံယူချက်များ၊ အတွေးအကြံများကို ဖော်ထုတ်ရာ ရောက်ပြီး ဒီမိုကရေစီဆန်ဆန် ပြုမူကျင့်ကြံလိုသူများအတွက် လက်ကိုင်ထားသင့်သည့် အရည်အသွေးတစ်ရပ် ဖြစ်ပေသည်။

]ref [k trn&onf IrlUav;rS om,mat;crf onf IrlUav;jzpfyD c&Jom;{nfonf rm;ESifhr uEfyef vSvsuf&Sonf IrlywfDef uifh&Scyft yft yf opfawmf i;uav;rm; jrL;wlayml;&m a&uefom vef qef opfv ifom;aprnf avEkt;at; ponfwlu c&Jom;rm;]ref IrlUav;ulpvrfom;apElfrnf trSvf&p&m uav;rm; jzpfonf IrlUHtrm;pkrS]ref IrlUav;\ c&Jom;vyfiefjzify ifpDym;jyl &yfwnfaeluonf oOomfvnf]ref IrlWvif tvyfvurf olyfwpfylcef &Sonf Giant Oil trn&onf Elfifivum a&eHwfazmfa&;ukrÜPDwpfcku]ref IrlUav; tem;wOfufwif a&eHvfazmfa&;vyfiefrm; pwifylvyf&efjyifqifaeonf tjyeft vSft aejzif] refIrlUt wufatmufyzLzda&; vyfiefrm;ulyvyfay;rnfzpfalumif urfvSf xm;onf

-]refIrlUukwpElfifiHv,fESifhqufo,fay;om;rnf&xm;vrf azmufvyfay;rnf
-]refIrlESifcwfq ufxm;onfvrfrm; tm;vkufjyjyifay;rnf
- a'ocHrm;twufftvyftulfrm;zefwDay;rnf
- Irl\ q ufo,fa&;uef&ufaumifrefatmifyjyfay;rnfzpfyDwmOwfrm;ESifh zlufbmtifwmeufvlfrm;ulcxm;ay;rnf

obmOywfDefuif xefon&a&;tzlt cllurl Giant Oil \ pDrHuefftm; qefUuifuonf xpDrHuefaumif]refIrl\ obmOywfDefuifulv nfaumif c&Jom;vyfiefuv nfaumif a'ocHrm;\ uefrma&;ulv nfaumif xcluElfaumif axmufyxm;lyD pDrHuefuk vJOvufoifrcElfaumif qEjylu onf(.....)

လုပ်ငန်းများ

<u>၃.၄.၃ ကို ဖတ်ပြီးနောက်</u>

အောက်ပါ စာပိုဒ်ကို ဖတ်၍ မေးခွန်းများ ဖြေပေးပါ။

၁။ Giant Oil ကုမ္ပဏီ စီမံကိန်း၏ အားနည်းချက်နှင့် အားသာချက်များကို ဖော်ပြပါ။

၂။ 'မန့်' မြို့၏ ဒေသခံတစ်ဦး ဖြစ်ပါက Giant Oil ကုမ္ပဏီ စီမံကိန်းကို ထောက်ခံပါသလား။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ မိမိ၏ ဆွေးနွေး ရေးသားချက်များကို နောက် လေ့ကျင့်ခန်း တစ်ခုအတွက် သိမ်းထားပေးပါ။

လုပ်ငန်းများ

တစ်ဖက်စာမျက်နှာပါ စာပိုဒ်ကို ဖတ်ပြီး အောက်ပါ အချက်များအတိုင်း လုပ်ဆောင်ပေးပါ။

မိမိနှင့် အတန်းဖော်များ အားလုံးသည် 'မန်' မြို့ဒေသခံများ ဖြစ်ကြပြီး ထိုစီမံကိန်းနှင့် ပတ်သက်၍ အစည်းအဝေး ပြုလုပ်ရမည် ဖြစ်သည်။ Giant Oil ကုမ္ပဏီ၏ မြို့အနားတစိုက်တွင် ရေနံတူးဖော် ရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး စကားရည်လု ပြောဆိုရမည် ဖြစ်သည်။ တစ်ဖက်စီကို အဆိုတင်သွင်းရန်နှင့် မေးခွန်းမေးရန် ညီမျှသော အချိန်ပေးထားမည်။

'မန်' မြို့၏ မြို့တော်ဝန်က Giant Oil ရေနံချက် စက်ရုံဆောက်ရန် ခွင့်ပြုရန်သင့်၊ မသင့် ဆွေးနွေး တိုင်ပင်ရန်အတွက် အစည်းအဝေး ခေါ်ထားသည်။ အစည်းအဝေးတက်ရောက် သူများမှာ Giant Oil မှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ မြို့ရှိ အလုပ်သမားများ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားသူများနှင့် အလုပ်လက်မဲ့များ ဖြစ်ကြသည်။'

ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်

၁။ အခြားသူတို့၏ အမြင်ကို ကြားသိရပြီးနောက် မိမိမူလက လက်သင့်ခံထားသည့် အတွေးအမြင်များ ပြောင်းလဲသွားပါသလား။

၂။ ထိုဆွေးနွေးပွဲတွင် ပါဝင်သူတိုင်းအား သူတို့၏ အမြင်များကို တင်ပြခွင့် ပေးလိုက်ပါက မည်သို့သော ရလဒ်တစ်ရပ် ရရှိမည်ဟု ထင်သနည်း။

၃။ 'အများနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်း' သည် အစည်းအဝေးများတွင် သာမက အချို့သော ကိစ္စရပ်များတွင်ပါ အသုံးချနိုင်သည်။ မည်သို့သော အခြေအနေမျိုးတွင် ဤသို့ ပြုလုပ်နိုင်ကြောင်းကို စဉ်းစား ဖော်ပြပေးပါ။

အကြံပြုသင်ခန်းစာ

နိုင်ငံသားများ သတင်းအချက်အလက် ရယူနိုင်ရန်အတွက် သတင်းမီဒီယာများက မည်သည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ပေးသနည်း။

၃.၅ သတင်းမီဒီယာများ၏ အခန်းကဏ္ဍ

သတင်းမီဒီယာများတွင် တီဗွီ၊ ရေဒီယို၊ သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်နှင့် အင်တာနက်တို့ ပါဝင်သည်။ ထိုမီဒီယာတို့သည် နိုင်ငံသားများ လူမှုရေးရာ ကိစ္စရပ်များအတွက် ဆွေးနွေးဝေဖန်ရာတွင် လိုအပ်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ဖော်ပြပေးနိုင်သည်။ မီဒီယာတစ်ရပ်သည် သတင်းအချက်အလက်များ အသိပေးရာတွင် စုဆောင်းခြင်း၊ တည်းဖြတ်ခြင်း၊ တင်ပြခြင်း စသော အဆင့်သုံးဆင့်ကို ကျော်ဖြတ်ရသည်။ ထို့အပြင် မီဒီယာများသည် နားလည်ရန် ခက်ခဲသည့် အယူအဆများကို လူအများ နားလည်အောင် ရိုးရှင်းသော တင်ပြချက်များ အသုံးပြု၍ ဖော်ပြပေးနိုင်ပြီး ပညာရပ်အသီးသီးကို လူတိုင်းစေ့ ရရှိနိုင်ရန် ထောက်ကူပေးသည်။ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် မီဒီယာများကို လူထုနှင့် ပညာရှင်များ၊ လူထုခေါင်းဆောင်များအကြား ပေါင်းကူးသဖွယ် ဖြစ်သည်ဟု တင်စားဖော်ညွှန်းကြသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် နိုင်ငံသားများ သတင်းအချက်အလက် ရယူရာတွင် ပိုမို မြန်ဆန်စေနိုင်ပြီး၊ မိမိတို့ လိုအပ်သည့် သတင်းများကို ရွေးချယ် ဖတ်ရှုနိုင်ကြပေမည်။ ဤနည်းဖြင့် လူမှုရေးပြဿနာများကို အဖြေရှာရာတွင် အထောက်အကူပေးသည်။ ထို့ပြင် မီဒီယာများကြောင့် လူအချင်းချင်း ဆက်သွယ်ပြောဆိုရာတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသုံးပြုလာနိုင်ပြီး၊ သက်ဆိုင်ရာ လူ့အဖွဲ့အစည်း အသီးသီးအတွက်လည်း အထောက်အကူပြုပေးနိုင်ပေသည်။ မီဒီယာများမှပေးသည့် ကျေးဇူးများကို အကျိုးရှိရှိ အသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် နိုင်ငံသားများဘက်ကလည်း မီဒီယာမှ ရရှိသည့် သတင်းများကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားမှု၊ ဆန်းစစ်မှု စသည့်အစွမ်းများကို အသုံးချ၍ လက်ခံအသုံးချ ကြရပေမည်။

သတင်းမီဒီယာကောင်းတစ်ရပ်သည် မည်သည့် အဖွဲ့အစည်းကဖြစ်စေ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ကဖြစ်စေ အမှားပြုလုပ်မိပါက ထိုအမှားကို ထောက်ပြဝေဖန်နိုင်ရမည်။ ထို့မှသာလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ် (သို့) အဖွဲ့အစည်း၏ လူ့အဖွဲ့အစည်းအပေါ် မတော်တရားပြုကျင့်မှုများကို အများပြည်သူ သိရှိနိုင်ပြီး လူ့အဖွဲ့အစည်း တည်တံ့ခိုင်မာရေးအတွက် ထိန်းညှိနိုင်ပေမည်။

တစ်ဖက်ကကြည့်လျှင်လည်း မီဒီယာများ၏ အလွန်အကျွံ ဖော်ပြဝေဖန်မှုများက အဆိုးဖက်သို့ ဦးတည်နိုင်ပေသည်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံရေးသမားများ (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံရေးပါတီများအား သိက္ခာကျဆင်းနိုင်ပြီး လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးရာ ချွတ်ချုံ ကျမှုများအထိ ဆိုးဆိုးရွားရွား သက်ရောက်နိုင်ပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် မီဒီယာများ၏ လွှမ်းမိုးနိုင်စွမ်းကို သိမြင်သည့် နိုင်ငံတစ်ချို့ရှိ အစိုးရများက မီဒီယာကို ထိန်းချုပ်ရန် ကြိုးစားလာကြသည်။ အချို့သော နိုင်ငံများတွင် မီဒီယာသမားများကို ဖမ်းဆီးအရေးယူမှုများအထိ ပြုလုပ်တတ်ကြသည်။

လွတ်လပ်သည့် မီဒီယာတစ်ရပ်သည် နိုင်ငံသားများ သိသင့် သိအပ်သည့် အကြောင်းခြင်းရာတို့ကို ဖော်ပြပေးရမည်မှာ မှန်သည်။ သို့ရာတွင် မီဒီယာဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များကိုလည်း စောင့်ထိန်းလိုက်နာအပ်သည်။ အချို့သော ကိစ္စရပ်များတွင် သတင်းပေးရုံသာ ပေး၍ မိမိတို့၏ အမြင်များကို ချန်လှပ်ထားရမည့် အခြေအနေမျိုးလည်း ရှိသည်။ အချို့သော နိုင်ငံများတွင်မူ မီဒီယာနှင့် ပတ်သက်၍ ကိုယ်ပိုင်အချက်အလက် စောင့်ထိန်းပိုင်ခွင့်များ၊ လူ့ကျင့်ဝတ် စောင့်ထိန်းဖွယ်ရာများနှင့် နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေများ ထုတ်ပြန်ထားရှိပြီး မီဒီယာနှင့် လူထုကြားဆက်သွယ်မှုကို ထိန်းညှိကြသည်ကို တွေ့နိုင်ပေသည်။

လေ့ကျင့်ခန်း

၃.၅ ကို ဖတ်ပြီးနောက်

၁။ မီဒီယာများက လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း တက်ကြွစွာ ပါဝင်ရေးတွင် မည်သို့ ထောက်ကူပေးသနည်း။

၂။ အစိုးရလာဘ်စားမှုများ တိုက်ဖျက်ရာတွင် မီဒီယာများက မည်သို့ အကူအညီ ပေးနိုင်သနည်း။

၃။ မီဒီယာများက ကန့်သတ် ထိန်းချုပ်ရန် လိုအပ်ပါသလား။

ဆွေးနွေးချက်

၁။ မီဒီယာဆိုင်ရာ လွတ်လပ်ခွင့်များနှင့် ဥပဒေကျင့်ဝတ်များအကြား ဆက်သွယ်ချက်ကို ဖော်ပြပါ။

၂။ မီဒီယာတစ်ရပ် စောင့်ထိန်းအပ်သည့် တာဝန်များကို ဖော်ပြပါ။

ဖြစ်ရပ်လေ့လာချက်

လာအိုပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံတော် – ဥပဒေများနှင့် ရောခ်နှင့် ပေါ့ပ်ဂီတတို့ကြား ပဋိပက္ခ

1975 wif vmt ljynfolbrwEdkif iHtmPm&yg wfpfpf o nfhu ejrLepf yg wD o nf t wlufk t cHvlukiu xdefcsKy&efq ifqmxdefcsKyfa&;0ya'rsm;jy|mef csdo nf 1980 cESpf wif tpD&t wif t ajymif t vrsm; jzpfay:lyD q ifqm0ya'ukd ajzav ;lay;chomfv nf rDD, mv wfvyfcif rsm;tm; tjynfht0 rcHpm;chu&/ o wifpmrsm;/ a&'D,ursm;/ wADrsm;wif rDD, mv wfvyfcifukd qE´H´Homru vli ,frsm; aygyf*DvESifhx awUcifulyg ydwfyifxm;o nf0ya'rsm;jy|mefcsdo nfukd awGUo nf

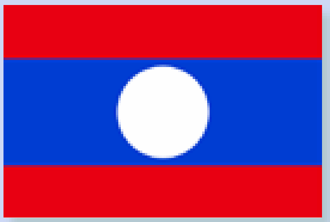

လုပ်ငန်းများ

တစ်ဖက်စာမျက်နှာပါ စာပုဒ်တို့ကို ဖတ်ပြီး အောက်ပါ မေးခွန်းများကို ဖြေပါ။

၁။ ဂီတဆင်ဆာဖြတ်မှုအတွက် စာရေးသူနှစ်ယောက် တင်ပြထားသည့် ထောက်ခံသည့် အဆိုများနှင့် ဆန့်ကျင်သည့် အဆိုများကို ရေးချပါ။

၂။ ထိုဆောင်းပါးပါ အတွေးအမြင်တို့ကို လက်ခံပါသလား။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

၃။ မည်သည့် ဆောင်းပါးက လက်ခံနိုင်လောက်မည့် အယူအဆများကို ဖော်ပြထားသနည်း။

အယ်ဒီတာ့ထံ ပေးစာ

obtifaw;oBf;rsm;\ oua&mufrl

အချို့သော တေးသီချင်းများသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းအား ထိခိုက်စေနိုင်ပေသည်။ ထိုကဲ့သို့သော တေးသီချင်းများကို ခွင့်ပြုသင့်၊ မပြုသင့်မှာ စဉ်းစားရမည့်အချက် ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ စဉ်းစား သုံးသပ်နိုင်ရန်အတွက် သီချင်း စာသားပါ အကြောင်းအရာများကို ဆန်းစစ်ကြရပေမည်။ ကျွန်တော့်အမြင် ပြောရလျှင် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း နားသောတ ဆင်ကြရမည့် သီချင်းများသည် အနှစ်သာရ ပြည့်ဝရမည် ဖြစ်ပြီး မိမိတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုနှင့်လည်း ကိုက်ညီရပေမည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံအာဏာပိုင်စိုးမှုကို မထိပါး မနှောင့်ယှက်နိုင်မည့် သီချင်းတေးသွားများသာ အသုံးပြုသင့်ပေသည်။ အချစ်အကြောင်း၊ အလွမ်းအဆွေးအကြောင်း သီချင်းများနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြောစရာစကားမရှိပါ။ သို့ရာတွင် ယဉ်ကျေးမှုကို လေးစားကြဖို့သာ အကြံပေးလိုသည်။ လာအိုနိုင်ငံ၏ ယဉ်ကျေးမှုဌာနနှင့် အစိုးရဌာနများ၏ ပေါ်လစီများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိမှ ထိုသီချင်းများကို ဖြန့်ဝေသင့်ပေသည်။ အစိုးရဆင်ဆာအဖွဲ့၏ ခွင့်ပြုချက်မရထားပဲ ဖြန့်ဝေခြင်းသည် ထိန်းကွပ်ရန် ခက်ခဲပြီး သီချင်းစာသားပါ အကြောင်းရာများကို လည်း တာဝန်ယူရန် မလွယ်လှချေ။ အချို့သော အကြောင်းအရာများ (ဥပမာ– မိန်းမလုပ်စာထိုင်စားပြီး အခြားအမျိုးသမီးအား အပျော်ထားသည့်အကြောင်း) သည် နားထောင်သင့်၊ လက်ခံသင့်သည့် သီချင်းစာသားများ မဟုတ်ကြချေ။ ထို့ကြောင့် ပင်လျှင် တေးသီချင်းဆိုင်ရာ မီဒီယာ လွတ်လပ်ခွင့်ကို အစိုးရအနေဖြင့် အထိုက်အလျောက် ထိန်းချုပ် ကန့်သတ်သင့်ပေသည်။

(အစိုးရဝန်ထမ်းတစ်ဦး)

ta&mifta oGpl vlt olf;tOlf;

ကျွန်တော့်အယူအဆမှာ ဂီတသည် ယဉ်ကျေးမှုတိုင်း၏ အသက်ပင် ဖြစ်သည်။ ဂီတသည် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတစ်ရပ်ကို ပီပြင်သက်ဝင်စေပြီး အရောင်သွေးစုံလင်စေနိုင်သည်။ မျိုးဆက်သစ်လူငယ်များသည် ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံ ဂီတလောကဖွံ့ဖြိုးရေး အတွက် သွေးဆူနေကြပြီ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အချို့သော အနှောင်အဖွဲ့ ပယောဂများကြောင့် ဂီတလောကမှာ တိုးတက်သင့်သလောက် မတိုးတက်သည်ကို တွေ့ရသည်။ အာဏာပိုင်များအနေဖြင့် ဖြေလျှော့မှုများကို ပြုလုပ်ပေးပြီး ဂီတလောကကို မြေတောင် မြှောက်ပေးသင့်သည်။ အချို့သော ကိစ္စရပ်များတွင် ကန့်သတ်ထားချက်များ ထားရခြင်း၏ အရေးပါပုံကို ကျွန်တော်တို့ သိနားလည်ထားပါသည်။ ရှိလည်း ရှိသင့်ပါသည်။ သို့ရာတွင် လာအိုနိုင်ငံ၏ မျိုးဆက်သစ်များအတွက် အခွင့်အရေးများ ဖန်တီးပေးမှုလည်း နိုင်ငံဖွံ့ဖြိုးရေးတွင် တတပ်တအား ပါဝင်နိုင်ကြမည် ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြအစီရင်ခံလိုက်ပါသည်။

(အဆိုတော်တစ်ဦး)

ဗီယန်ကျင်းတိုင်း(မ်)၊ ၂၀၀၄ခုနှစ် ဧပြီလ၂၇။ Page 9

ဆွေးနွေးချက်

၁။ ဂီတပညာရှင်များ၊ အနုပညာရှင်များ လွတ်လပ်စွာ ဖန်တီးခွင့်ရရှိပါက မည်သည့် အကျိုးတရားများ ခံစားရမည်ဟု ထင်သနည်း။

၂။ အနုပညာ၊ ဂီတ (သို့) စာပေကို ကန့်သတ်ထိန်းချုပ်သင့်သည့် အကြောင်းရင်းများကို စဉ်းစား ဖော်ပြပေးပါ။

ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်

အထက်ဖော်ပြပါ စာနှစ်စောင်ကို ပြန်လည်တုံ့ပြန်ထားသည့် အယ်ဒီတာထံ ပေးစာတစ်စောင် ပြုစုပေးပါ။ ဂီတဆင်ဆာဖျက်မှုဆိုင်ရာ ကိုယ်ပိုင်အတွေးအမြင်များကိုလည်း ဖော်ပြပေးပါ။

၃.၅.၁ လူမှုကွန်ရက် မီဒီယာ

ဘလော့(ခ်) (Blog)၊ ဖေ့စ်ဘုတ် (Facebook) နှင့် တွစ်တာ (Twitter) ကဲ့သို့သော အွန်လိုင်း လူမှုကွန်ယက်များသည် သတင်းအချက်အလက်များ မျှဝေရာတွင် တစ်စတစ်စ အရေးပါလာကြသည်။ ထိုလူမှုကွန်ရက်များတွင် လူသားတိုင်း၏ လွတ်လပ်စွာ ပြုလုပ်ပိုင်ခွင့်၊ ဖန်တီးပိုင်ခွင့်တို့ကို အပြည့်အဝကြီး အသုံးချနိုင်ပေသည်။ ဆင်ဆာကင်းလွတ်ခွင့် မရရှိသည့် တိုင်းပြည်များတွင်ပင်လျှင် ထိုလူမှုကွန်ရက်တို့၏ အကူအညီကြောင့် သတင်းအချက်အလက်များ လွတ်လပ်စွာ စီးဆင်းနိုင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ သတင်းများ အစစ်အဆေးမရှိဘဲ လွယ်လွယ်ကူကူ ကူးသန်းနေကြခြင်းကြောင့် မလိုလားအပ်သည့် အကျိုးဆက်များလည်း ပေါ်ပေါက်နိုင်ပေသည်။ ထိုလူမှုကွန်ရက်များတွင် ဖြန့်ဝေသည့် သတင်းများ၊ ကောလဟာလများကြောင့် လူအချင်းချင်းကြား အာဃာတ တရားများ၊ အမုန်းတရားများ တိုးပွားလာနိုင်ပေသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့်တက်၍ လူမှုရေး ပြဿနာရပ်များ၊ အကြမ်းဖက်မှုများ ကြီးထွား ပေါ်ပေါက်လာနိုင်ပေသည်။

အကြိုသင်ခန်းစာ

မည်သည့် လူမှုကွန်ရက်မီဒီယာကို အသုံးပြုဖြစ်သနည်း။ ဖေ့စ်ဘုတ် (Facebook) နှင့် တွစ်တာ (Twitter) တို့ကို အသုံးပြုပါသလား။

ထို လူမှုကွန်ရက်ပါ သတင်းများကို အမြဲလက်ခံပါသလား။ စဉ်းစားအတည်ပြုပြီးမှ လက်သင့်ခံပါသလား။

လေ့ကျင့်ခန်း

ဖော်ပြပါ ဖြစ်ရပ်လေ့လာချက်ကို ဖတ်ကြည့်ပြီး မေးခွန်းများ ဖြေပေးပါ။

၁။ လူမှုကွန်ရက်များကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် ပြဿနာများကို ဤစာပိုဒ်တွင် မည်သို့ ရေးသားတင်ပြ ထားသနည်း။

၂။ မီဒီယာ ဆင်ဆာဖြတ်မှုကြောင့် ရရှိနိုင်မည့် အကျိုးဆက်များကို ဤစာပိုဒ်တွင် မည်သို့ ဖော်ပြ ထားသနည်း။

၃။ ထိုဖြစ်ရပ်အရ အစိုးရက မီဒီယာလွတ်လပ်ခွင့်ကို မည်သို့ ပိတ်ပင်ခဲ့သနည်း။ အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ ပိတ်ပင်ခဲ့ရသည်ဟု ဆိုထားသနည်း။

Google | Latest news, sport and cor | Google

www.guardian.co.uk

အုပ်စုလိုက်အကြမ်းဖက်မှုအပြီး အိန္ဒိယက အင်တာနက်ဖြတ်တောက်ခဲ့

ရက်တာသတင်းဌာန၊ နယူးဒေလီ၊ ဩဂုတ်လ (၂၁) ရက်နေ့ –

အိန္ဒိယအစိုးရက Facebook နှင့် Twitter အပါအဝင် လူမှုကွန်ရက် မီဒီယာတို့အပေါ်တွင် ပြဿနာ ဖြစ်ပွားအောင် လှုံ့ဆော်ခဲ့သည့် ရေးသားချက်တစ်ရပ်ကို ဖယ်ရှားပေးရန် ဖိအားပေးခဲ့သည်။ ထိုရေးသားချက်ကြောင့် အိန္ဒိယမြို့ကြီးများတွင် နေထိုင်လျက်ရှိသော ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများသည် သူတို့အိုးအိမ်များကို စွန့်ခွာထွက်ပြေးသွားကြကြောင်း အစိုးရက ပြစ်တင်ဝေဖန်ထားသည်။

ဖြစ်ပုံမှာ 'အာသံ' တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် အကြမ်းဖက်မှုတစ်ခုကို အခြေခံပြီး အလုပ်သမားထု၊ ကျောင်းသားထုတို့ အစိုးရိမ် လွန်ကဲရာမှ စတင်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ အစိုးရိမ်လွန်ရာမှ ထိုအကြမ်းဖက်မှုနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကောလဟာလများကို လူမှုကွန်ရက်များတွင် ရေးသားလာကြခြင်းဖြစ်ပြီး ပြဿနာမှာ ထိန်းမနိုင်သိမ်းမရ အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိသွားခြင်း ဖြစ်သည်။

ထိုဖြစ်ရပ် ဖြစ်ပွားပြီးနောက် အိန္ဒိယအစိုးရအနေဖြင့် ဝက်ဘ်ဆိုက်ပေါင်း (၂၄၅) ခုကို ပိတ်ပင်ခဲ့ပြီး သတင်းအချက်အလက် အမှားများ ဖော်ပြထားသည်ဟု စွပ်စွဲထားသည်။ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းဆိုင်ရာ အရာထမ်းများကို သရော်ခဲ့သည့် တွစ်တာ (Twitter) အကောင့် အချို့ကိုလည်း ပိတ်သိမ်းခဲ့ကြောင်း သတင်းများအရ သိရသည်။ အစိုးရရုံး ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ တစ်ဦးက 'ပြည်သူများကြား သတင်းအချက်အလက်များ လွတ်လွတ်လပ်လပ် စီးဆင်းနိုင်ဖို့ဟာ အစိုးရရဲ့တာဝန်တစ်ရပ်ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ တရားဥပဒေထိပါးတဲ့ သတင်းမျိုးကိုတော့ လက်သင့်မခံနိုင်ပါဘူး' ဟု ဆိုထားသည်။

ထို့အပြင် အစိုးရက ဖုန်းအချင်းချင်းကြား မက်ဆေ့ချ်ပို့ခြင်းကိုလည်း ၁၅ ရက် ကြာမျှ ပိတ်ထားခဲ့သည်။

ထိုကဲ့သို့သော လူမှုကွန်ရက်များ အသုံးများ လာကြခြင်း၏ ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးကို အိန္ဒိယနိုင်ငံ သာမက အခြားသော ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများပါ ခံစားနေကြရသည်။ ယခင်တစ်ပတ်က ဩစတြေးလျဒေသခံ လူမျိုးတို့အား သရော်သည့် စာများ၊ ပုံများ တင်မှုကြောင့် ပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သေးသည်။ ထိုသို့ ဖော်ပြမှုကြောင့် လူထုဆန္ဒပြပွဲများ ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ထိုပုံများ/စာများကို ဖြုတ်ချပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။

ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်

၁။ ဤစာပိုဒ်တွင် အိန္ဒိယအစိုးရက မည်သည့် ' နိုင်ငံသားဆိုင်ရာ တန်ဖိုးများ' ကို စောင့်ထိန်းကာကွယ်လိုသနည်း။

၂။ မည်သည့် ' လူ့အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ တန်ဖိုးစနစ်များ' က ထိုအစိုးရ၏ စောင့်ထိန်းလိုသည့် အချက်များနှင့် ကွဲလွဲနေသနည်း။

၃။ အိန္ဒိယအစိုးရ၏ လုပ်ရပ် မှန်ကန်သည်ဟု ထင်ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

၃.၆ လူ့အဖွဲ့အစည်းမှ လျစ်လျူရှုခံရခြင်း

အကြံပြုသင်ခန်းစာ

မည်ကဲ့သို့သော ပြဿနာများနှင့် ကိစ္စရပ်များက နိုင်ငံသားများအား သက်ဆိုင်ရာ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ပါဝင်ရန် ပိတ်ပင်ထားသနည်း။

လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်တွင် တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်နိုင်ရန်အတွက် အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး လိုက်နာသင့်သည့် အမူအကျင့်များ၊ ပိုင်ဆိုင်အပ်သည့် အရည်အချင်းများကို အစဉ်အမြဲ လက်ကိုင်ထားကြရမည် ဖြစ်ပြီး မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်စိတ်မွေးကြရန်လည်း လိုအပ်သည်။ သို့မှသာ လူ့အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များဖြစ်သည့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုရေးရာ ကိစ္စရပ်အသီးသီးတို့တွင် တက်ကြွပါဝင်နိုင်ပေမည်။ ထိုကဲ့သို့ မဟုတ်ဘဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အရေးအရာများတွင် ပါဝင်ခြင်းမရှိ၊ ဆွေးနွေးပြောဆိုခြင်းလည်း မရှိပါက ထိုအခြေအနေမျိုးကို 'လူ့အဖွဲ့အစည်းမှ လျစ်လျူရှုခံရခြင်း' ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်ပေသည်။

'လူ့အဖွဲ့အစည်းမှ လျစ်လျူရှုခံရခြင်း' မှာ အောက်ပါ အကြောင်းခြင်းရာတို့ပေါ်လည်း တည်မှီနေပေသည်။

- စီးပွားရေး ချွတ်ခြုံကျခြင်း၊
- စာပေအသိနည်းပါးခြင်း၊ ခေတ်ပေါ်နည်းပညာများကို မသိမမီခြင်း၊
- ကျန်းမာရေး ယိုယွင်းနေခြင်း၊
- နေစရာ၊ စားစရာမရှိခြင်း၊
- လူမျိုး၊ ဘာသာတို့ကို အခြေခံသည့် လူအချင်းချင်း ခွဲခြားဆက်ဆံတတ်သည့် အကျင့်ရှိခြင်း။

ဆွေးနွေးချက်

အတန်းဖော်တစ်ဦးနှင့် တွဲဖက်၍ အထက်ဖော်ပြပါ အခက်အခဲများက လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း တက်ကြွစွာ ပါဝင်ရေးတွင် မည်သို့ သက်ရောက်မှုရှိကြောင်း ဆွေးနွေးပေးပါ။ ထိုသို့ သက်ရောက်မှုရှိသော အခြားသော အခက်အခဲများကိုလည်း စဉ်းစားဖော်ပြပေးပါ။

၃

လုပ်ငန်းများ

အခန်း (၃) တွင် ပထမဆုံး စာမျက်နှာတွင် ပါသည့် ကာတွန်းပုံမှ 'လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပါဝင်လုပ်ရှားမှုများ' ကို ပြန်လည်ဖတ်ရှုပြီး 'ပါဝင်လှုပ်ရှားမှု' တစ်ရပ်ကို ရွေးချယ်ပေးပါ။ ထို့နောက် အဖွဲ့နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ အတန်းဖော်တစ်ဦးနှင့်သော်လည်းကောင်း တွဲဖက်၍ အထက်ဖော်ပြပါ အခက်အခဲများက မိမိတို့ ရွေးချယ်ထားသည့် ပါဝင်လှုပ်ရှားမှုအပေါ် မည်သို့ သက်ရောက်မှု ရှိသည်ကို အကြောင်းပြချက်နှင့်အတူ အောက်ပါအတိုင်း ပြုစုပေးပါ။

နိုင်ငံသားဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှု	ဘေးအန္တရာယ်	အကြောင်းရင်း
မဲပေးခြင်း	**စီးပွားရေး ချွတ်ခြုံကျနေခြင်း**	မဲသွားပေးရန် အလုပ်ခွင်အချိန်ကို ဖဲ့ပြီးမပေးနိုင်။
	စာပေအသိ နည်းပါးခြင်း၊ ခေတ်ပေါ်နည်းပညာများကို မသိမမှီခြင်း။	သင့်တော်သော သတင်းအချက်အလက်များ မရရှိ၍ မည်သို့ မှန်မှန်ကန်ကန် မဲပေးရမည်ကို မသိ။
	ကျန်းမာရေး ယိုယွင်းနေခြင်း။	ခန္ဓာကိုယ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ချို့ယွင်းမှုကြောင့် မဲပေးရန် မဲရုံသို့ မသွားနိုင်။
	နေစရာ၊ စားစရာ မရှိခြင်း။	နေရပ်လိပ်စာ ဖော်ပြနိုင်မှသာ မဲပေးနိုင်သည်။
	လူမျိုး၊ ဘာသာတို့ကို အခြေခံသည့် လူအချင်းချင်း ခွဲခြားဆက်ဆံတတ်သည့် အကျင့်ရှိခြင်း။	အချို့တိုင်းရင်းသားများသည် နိုင်ငံသားအဖြစ် အသိအမှတ်ပြု မခံကြရ၊ မဲပေးရမည့် စာရင်းတွင်လည်း ထည့်သွင်းမခံကြရချေ။

အကြံပြုသင်ခန်းစာ

မိမိတို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း လူတိုင်း ပညာသင်ကြားနိုင်ခွင့် ရရှိကြပါသလား။ မရရှိပါက အဘယ်ကြောင့် မရရှိကြသနည်း။

၃.၆.၁ နိုင်ငံသားတိုင်း ပညာ သင်ကြားခွင့်မှသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင်း တက်ကြွစွာပါဝင်ရေးဆီသို့

ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း နယ်မြေဒေသအသီးသီးရှိ လူ့အဖွဲ့အစည်းတို့တွင် ပညာရယူရာ၌ မညီမျှမှုများ၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ ခံစားနေရသည်။ ဆင်းရဲမွဲတေခြင်း၊ ကျန်းမာရေးအခြေအနေများ၊ လူမျိုးရေး ပဋိပက္ခများ စသော လူမှုရေးပြဿနာများကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဆရာ ရှားပါးခြင်း၊ စာသင်ကျောင်းများ လုံလောက်မှု မရှိခြင်းစသော အကြောင်းခြင်းရာ တို့ကြောင့်လည်းကောင်း လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှ အချို့သော လူများ၏ ပညာရှာဖွေရေးတွင် အခက်အခဲ အတားအဆီးများ ကြုံတွေ့နေကြရပေသည်။ အချို့သော ဒေသများတွင်မူ ယောကျ်ားလေးများကိုသာ ပညာသင်ကြားစေရန် ကျောင်းသို့ ပို့ကြပြီး မိန်းကလေးငယ်လေးများမှာ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမှုများကြောင့် ပညာသင်ကြားခွင့် ဆုံးရှုံးကြရသည်။

ဖြစ်ရပ်လေ့လာချက်

မီနားမန် (ချ်) – အိန္ဒိယမြောက်ပိုင်း၊ ဘီဟာပြည်နယ်

rDm;ref(c) qbnfrS tEÅ, ajrmufydkif bD[mjynfe,f taMcpdkuf] trsdK;orD i,fav; rsm; ulnDapmifha&SmufaeMu&;} qdk&m tzGJUpnf;i,fuav;jzpfonf/ xdktzGJUpnf;uk a'oclH ynmwwftrsdK;orDrsm;u pDpOfjyifqif;xm;aom pD;yGm;a&;vkyfief; ponfh]jynfe,fwif&S trsdK;orDi,fav;rsm; ynmoifMum;rIwGif wdk;wufapa&;} t"du OD;wnfxm;onf/ tzGJUpnf;taejzifh jyZmwfrsm;/ azmfjyrsm; udkifydkifol trsdK;orDwdkY\ *kPf&nfESifh tcifht a&;wdkYudk azmfnefjo½yfazmfuonf/ xdkYrsm;rSwpfqifh tEÅ, vIdkt oOdk;tOdk;twif trsdK;orDxdk\ ynmoifMum;cifhwdk;wufa&;twufEdkifaqmif wdkufwefuonf/ trsdK;orDi,fav;rsm;ynmudkt qdkwdkfroifMum;EdkifcJif\ t"du talumif;&ifrS i,fi,f&,&,ESifh vufxyfay;cJ&rIrsm;alumifh jzpfonf/]rDm;ref(c)} tzGJ\ acgif;aqmifjzpfol uefcsefurm&D\ tqdkt& 12 Ekpf t&,f orDydkav; tef*Lonfyifvkif twif;t"r®vufxyfrESifh luHawdke&ydkyD tzGJUpnf;taeESifh xdkvufxyfrsm;udkwm;qD;cJ&alumif qdkxm;onf/ xdk12 Ekpf t&,fuav;rav;onf aumif;wif;vkyfaqmifcJufrsm; uqif;vmonfudk q&m q&mrrsm; owdxm;rdcJ&mrSoluav;\ tdrfrSvufxyfppfOD;aeonfudkoH&Svmlu&jcif; jzpfydkrcbm;pkt aejzifhxdk*vmyukdkuGefY trsdK;rsdK; wdkufwefcJu&onf/ toufu18 Ekpf rjynhcif vufxyfjcif;onf w&m;0ya'ESifh rnDhwfalumif/ xdkuav;rav;\ uefrma&;udkxdkuf aprnfjzpfalumif]rDm;ref(c)} tzGJ0ifrsm;u uav;rav;\ rdbm;pk0ifwdkUudkem;csc&onf/

uav;rav;\ zcifjzpfolu vufxyfrludk a½Gqdkif;&ef oabmwlcJaomfvnf; Ekpfvlumaomf r*vmyukdjyefvnf ppfO;yefonf/ xdkt alumif;udklum;onfESifh rDemref(c) tzGJ0ifrsm;ESifh tzGJ0ifrsm;\ rdcifwdkU tef*Ltdka½Swif xdkfvuf qEÅylu onf/ tqdkwifuav;rav;\ zcifjzpfolu olbrDav; 18 Ekpfjynfhrsm r*vmyudkjyvkyfawmhrnfjzpfalumif uwday;cJonf/ orDuav;aumif;jyefwuEkdf &efvnf;cifjylay;cJonf/

xdkufbhKom trsdK;orDi,fav;rsm; apmifha&SmufcJif;qdk&m tzGJ,fav;rsm;onf tEÅ,\ tjcm;aomjynfe,frsm;wifvnf; wdkym;vmvuf&Sonf/ xdktzGJrsm; taejzifh trsdK;orDi,fuav;rsm; aumif;tyÓef aumif;ydkrSefwwf&ef ESifh rIvwef;tm; lyDqdkatmifoifMum;ekd&efwdkt wuftav;ay;aqmif&ufaeuonf/

လေ့ကျင့်ခန်း

၁။ မည်သို့သော လူမှုရေးပြဿနာများကို မီးနာမန့်(ချ်) အဖွဲ့ဝင်များက ဖြေရှင်းနိုင်ခဲ့သနည်း။

၂။ ‘မီးနာမန့်(ချ်)’ အဖွဲ့ဝင်များက ထို ၁၂ နှစ် အရွယ်ကလေးမလေး၏ ဖခင်ဖြစ်သူကို မည်သို့ တိုက်တွန်းနိုင်ခဲ့သနည်း။ ။

ဆွေးနွေးချက်

လူ့အသိုင်းအဝိုင်း တစ်ရပ်အတွင်း ပညာချို့တဲ့ခြင်းကြောင့် မည်သို့သော အကျိုးရလဒ်များ ခံစားကြရမည်နည်း။

ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်

၁။ မိမိတို့ လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း အစုအဖွဲ့၊ လူမျိုးစု တစ်ရပ်ရပ်၏ ပညာသင်ကြားခွင့်ကို ပိတ်ပင်ထားသည့် ထုံးတမ်းဓလေ့များ ရှိပါသလား။

၂။ ထိုအစုအဖွဲ့(သို့) လူမျိုးစု၏ ပညာသင်ကြားခွင့် တိုးတက်စေရန် မည်သည်တို့ လုပ်ဆောင်ပေးနိုင်မည်နည်း။

အကြိုသင်ခန်းစာ

၁။ လူတစ်ဦး နိုင်ငံမဲ့ဖြစ်ရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းကို ဖော်ပြပါ။

၂။ ဖော်ပြပါ ဓာတ်ပုံများသည် နိုင်ငံမဲ့မှုနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သို့ ဖော်ညွှန်းနေသနည်း။

a. b. c. d.

၃.၆.၂ နိုင်ငံမဲ့မှု

'နိုင်ငံမဲ့သူများ' သည် လူ့အဖွဲ့အစည်း လျစ်လျူရှုခံရမှုများ၏ သားကောင်များ ဖြစ်ကြရသည်။ ထိုသူများ ခံစားနေရသည့် သောက ဝေဒနာများကို ကမ္ဘာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးက သတိမမူမိတတ်ကြချေ။ နိုင်ငံမဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် တရားဥပဒေအရ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများကိုလည်း မခံစားကြရ၊ ပညာသင်ကြားပိုင်ခွင့်၊ အလုပ်ရှာခွင့် ကဲ့သို့သော လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင်ပါ ချိုးဖောက်မှုများ ခံစားနေကြရသည်။ ထို့အပြင် ထိုနိုင်ငံမဲ့တို့သည် နယ်မြေဒေသ တစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ သွားလာရာတွင် အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့နေကြရပြီး 'လူကုန်ကူးမှု' ကဲ့သို့သော ကိစ္စရပ်များ၏ ဓားစာခံများ ဖြစ်ကြရသည်။ 'လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကြေညာစာတမ်း' အရ လူသားတိုင်း နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့် ရရှိရမည်ဟု ထည့်သွင်းပါရှိသော်လည်း ကမ္ဘာအရပ်ရပ်တွင် နိုင်ငံမဲ့သူပေါင်း ၁၂ သန်းကျော်ခန့် ရှိနေပေသည်။

နိုင်ငံမဲ့ ဖြစ်ကြရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းများကို ဆက်လက် ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

နိုင်ငံများ ပြိုလဲခြင်း

၁၉၉၀ပြည့် နှစ်ဦးပိုင်းတွင် နိုင်ငံအချို့ ပြိုလဲပျက်စီးရာမှ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်တွင် နိုင်ငံမဲ့ဦးရေ သိသိသာကြီး တိုးပွားလာသည်။ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုနှင့် ယူဂိုဆလာဗီးယား ပြည်ထောင်စုတို့ ပြိုကွဲမှုတို့ကြောင့် အရှေ့ဥရောပနှင့် အာရှအလယ်ပိုင်းတို့တွင် နိုင်ငံမဲ့သူဦးရေ သန်းချီ ရှိလာသည်။ အနှစ်နှစ်ဆယ်ကြာသည် အထိပင် ထိုသူများမှာ နိုင်ငံမဲ့များ အဖြစ် ဆက်လက် တည်ရှိနေကြပေသည်။

ကိုလိုနီစနစ်၏ ဆိုးမွေ

နိုင်ငံမဲ့ခြင်းသည် ကိုလိုနီစနစ်၏ ဆိုးမွေတစ်ရပ်လည်း ဖြစ်သည်။ ကိုလိုနီနယ်နမိတ်မျဉ်းများ သတ်မှတ်ရာတွင် အချို့သော တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုများ နေထိုင်ရာ ဒေသများ၌ စနစ်တကျ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ အာရှနှင့် အာဖရိကရှိ နိုင်ငံများ လွတ်လပ်ရေး ရကြသည့်အခါ နိုင်ငံအချင်းချင်းကြား နယ်နမိတ် သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အခက်အခဲများ တွေ့ကြရပြီး ထိုအရှုပ်အရှင်းများကြောင့် အချို့သော ဒေသများသည် နိုင်ငံမဲ့များ ဖြစ်ကြရသည်။

နိုင်ငံသားဆိုင်ရာ စာရင်းဇယားများ စနစ်တကျ မကိုင်တွယ်ထားခြင်း

ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံအချို့တို့တွင် မွေးစာရင်းများ၊ နိုင်ငံသားစိစစ်မှုများကို စနစ်တကျ ပြုလုပ်ထားရှိမှု မရှိခြင်း၊ မှတ်တမ်းမတင်ထားခြင်းတို့က လူမှုရေးပြဿနာများကို ဖိတ်ခေါ်နေသကဲ့သို့ ရှိပေသည်။ မွေးစာရင်းများ မပိုင်ဆိုင်ထားခြင်း၊ နိုင်ငံသားဆိုင်ရာ စာရွက်စာတမ်းများ လက်ဝယ်မရှိခြင်းတို့က နိုင်ငံမဲ့တစ်ဦးဖြစ်ရန် လမ်းဖွင့်ထား သကဲ့သို့ ရှိပေသည်။

အမျိုးသမီးများ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရခြင်း

အာဖရိကနှင့် အာရှမှနိုင်ငံအချို့တို့တွင် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ လျော့နည်းစေရန်အတွက် ဥပဒေအထောက်အပံ့များ ပံ့ပိုးလာကြသည်။ သို့ရာတွင် အချို့သော နိုင်ငံများ၌ ဖခင်ဖြစ်သူ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုအတိုင်းသာ သား၊ သမီးများ ခံစားခွင့်ရှိသည်။ အကယ်၍ ထိုနိုင်ငံရှိ အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် နိုင်ငံခြားသားတစ်ဦးဦးနှင့် လက်ထပ်ထားပါက ကလေးများမှာ မူရင်းနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်ခွင့်ကို ဆုံးရှုံးရမည် ဖြစ်သည်။

လူမျိုးရေးပဋိပက္ခများ၊ ခွဲခြားမှုများ

လူမျိုးရေးခွဲခြားမှုများသည် လူမှုပြဿနာရပ်အများစု၏ အဓိကတရားခံဖြစ်ပြီး နိုင်ငံမဲ့မှုများအထိ ဖြစ်ပွားစေနိုင်သည်။ ထိုနိုင်ငံမဲ့သူများကို လူ့အဖွဲ့အစည်း အချို့က လျစ်လျူရှုတတ် ကြပြီး တရားဥပဒေအရ ခံစားခွင့်များကိုပါ ဆုံးရှုံးကြရသည်။ အချို့သော လူမျိုးရေး ပဋိပက္ခများကြောင့် နိုင်ငံမဲ့ဖြစ်ရသူများသည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကို ခါးစည်းခံကြရပြီး နိုင်ငံသားအဖြစ် ခံစားခွင့် ရရှိခဲ့လျှင်ပင် လူမျိုးရေးဆိုင်ရာ တရားဥပဒေဆိုင်ရာ အခက်အခဲများနှင့် ကြုံတွေ့နိုင်ရပေသည်။

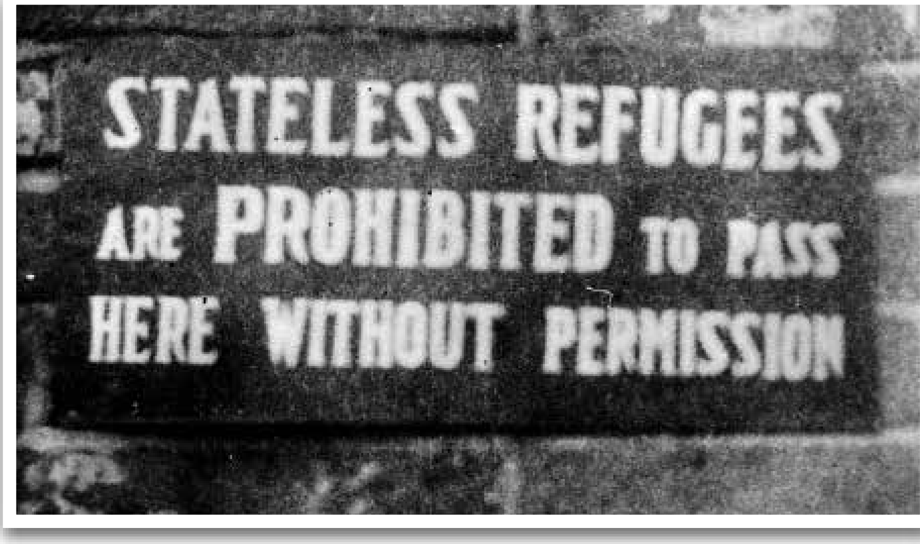

လေ့ကျင့်ခန်း

<u>၃.၆.၂ ကို ဖတ်ပြီးနောက်</u>

၁။ နိုင်ငံမဲ့သူများသည် အဘယ်သို့သော ပြဿနာရပ်များနှင့် ကြုံတွေ့နိုင်သနည်း။

၂။ 'နိုင်ငံမဲ့ဖြစ်ရခြင်း' ကြောင့် မည်သည့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့နိုင်သနည်း။

၃။ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရခြင်းနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ပါဝင်ခြင်းတို့ မည်သို့ ဆက်နွယ်နေသနည်း။

၁၉၄၃ ခုနှစ် ဂျပန် သိမ်းယူထားသော တရုတ်ပြည်၊ ရှန်ဟိုင်းမြို့၏ ဆင်းရဲသား ရပ်ကွက်အပြင်ဘက်တွင် ချိတ်ဆွဲထားသည့် ဆိုင်းဘုတ် ဖြစ်သည်။ 'နိုင်ငံမဲ့ ဒုက္ခသည်များ ခွင့်ပြုချက် မရရှိဘဲ ဖြတ်သန်းသွားလာ ခွင့်မပြု' ဟု ရေးသားထားသည်။ မိမိမွေးဖွားကြီးပြင်းရာ အမိမြေတွင် ရှင်သန်ရပ်တည်ခဲ့သော်လည်း 'နိုင်ငံမဲ့' ဟု သမုတ်ခံရပါက မည်သို့ ခံစားရမည်နည်း။

ဖြစ်ရပ်လေ့လာချက်

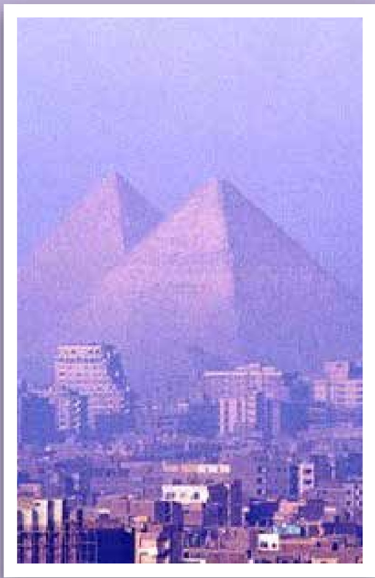

နိုင်ငံမဲ့တစ်ဦး၏ ဘဝကောက်ကြောင်း

vESOD awlqkpfurfOifum tluifvif ,m; jzpfuonf om;eYorDeY olufoluDefOefjzpfvmonf xZeDarmiEESODrSZeDonfonfolwkv uS aexkif&ma'o\ EkdifiHom;jzpfyD cifyefonfrS tjcm;Ekdifiom; jzpfonf xEkdifiH Oya'rm;t& trsKd;orD\ Ekdifiom;jzpfcifonf uav;rm;ul vufqifurf ray;Ekdf xkd'owifyifar;zm;uDyifonfuav;rm; rnfonf Ekdifiom; tjzpfulcH,lu&rnfenf/

xkdbofkom EkdifiHcm;om; trsKd;om;ESifh vufxyfxm;onfh trsKd;orDrm; taejzifh olwkduav;i ,fav;rm;\ Ekdifiom;jzpfcifupörS pD&rp&m tjzpf wn&Sheayonf xkduav;rm;\ zcifonfjynfyEkdifiHwpfck\ Ekdifiom; jzpfaeygu jyó emr&SvS zcif\EkdifiHwifolwkduav;rm;\ Ekdifiom;tjzpf av|mufxm;Ekdfao;onf tu ,fí zcifjzpfolonfEkdifiHYwpfODjzpfaeygu uav;rm;\ tem*wfrSraocmvS

azmfjyyg tjzpfrSD;EShfulawbe&olwpfODrS toufS0 Oefusif&St Dspfv rSD; wpfODjzpfyD trnfrS]z&uf'D jzpfonf olrcifjzpfolrS tdspfolppfpfjzpfyD zcifrS tmar;eD,m;vrSD EkdifiHwpfOD jzpfonf]z&uf'D \zcifonf yxrurmppfjzpfyD atmfwifreESh½&S;tify ,mwfY toDoD vonftcg tDspEkdifiHbdajymifa&TUcifjzpfonf tdspEkdifiH Oya'rm;t& z&uf'DrS Ekdifiom;jzpfcifr&/ zcifulbouifEkdifiHhjzp&awmYonf olwifyefem&ifusyf a&m*&&yDrdom;pk xmufyEKv nfrenf½ef ue&alumif qkxm;onf

Ekdifiom;q ufcRmwif trsKd;orDrm;tay:ü cjcm;q ufqHrl wm;jrpfonf xkwfyecusfrm;ul 1957 wifwpfurf 1979 wifwpfurf EkdifiHvum trsKd;orDa&;&m aq;aE;yrm;wif aq;aE; twnfyfchulyD jzpfonf oRmwifrl tm&S tmz&duESif ta&St v ,fyifa'orm;wif xkulbo cjcm;q ufqHrm;rS , aeYxdwkdftjrpfw ,fae onfulawRayonf

လေ့ကျင့်ခန်း

၁။ ဖရက်ဒီ အဘယ်ကြောင့် နိုင်ငံမဲ့တစ်ဦး ဖြစ်နေရသနည်း။ ရှေ့တွင်ပါရှိသည့် နိုင်ငံမဲ့ဖြစ်ရခြင်း အကြောင်းရင်းများကို ကိုးကား ဖြေဆိုပေးပါ။

၂။ အထက်ဖော်ပြပါ ဖြစ်ရပ်အရ နိုင်ငံမဲ့နေကြရသည့် ကလေးသူငယ်များနှင့် လူငယ်၊ လူလွတ်များ မည်သို့သော အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့နေရသနည်း။

၃။ နိုင်ငံမဲ့မှု ပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန်အတွက် မည်သို့သော နည်းစနစ်များ အသုံးပြု အဖြေရှာ နိုင်မည်နည်း။

ဖြစ်ရပ်လေ့လာချက်

ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်ရှိ ဘီဟာရီလူမျိုးများ

]*seAm} qif&om;&yfu ufonf bif*&ma'&Ekfiif wifaomifwifaeonf yguwpfwefrS bD[m&DvrsL; 20000 aumf tajccsaexdkif&m t&yfjzpfonf bD[m&DvlbonftajccHvlrt cifht a&;rm;jzpfonfaumifwufcifht vkyfvkyfcif tp&Ifaom tcifht a&;rm;ukdqkd½kaeluk&onf b*vm;a'&Sw&m;½kHu bD[m&D vlrsdLrm;ukdw&m;0ifaexdkifolrm; tjzpf2003 cESpfwifowfrSvft wnfjyKch aomfvnf; tmPmydkifrm;urlq ufv ufEdkfu ufr Edkfu ufaeluonf

xdkuYbdkom vlrly#yu@m;onf yguppfwefESifh b*vm;a'&ESpEkfiH cxuufuwnfu tjrpfw ,fcifjzpfonf bD[m&DvrsdLwkdK bdkab;bDbif wbnft a½Sgu ifpwefa'o rsdcpfrm;jzpfulyD tajccsaexdkcYbonfrSlumlyD jzpfonf 1971wifukdvlum jynfwifppfjzpfym;lyDaemuf ta½Sgu ifpwef onf b*vm;a'&S vwfvyfa&;wlkyfalumifyufoDfc&onf xdkt cefrS pwifí bD[m&ESIb*vm;a'&Syfnform;tlum; tcifcif &efapmitcYulyD bD[m&DvlK vuteufoMajz&Sfrlrm;alumifyó emrS qd&m;vm&onf

bD[m&D 'ku@nfpcefrm;onf b*vm;a'&EdkfiHt ESwif wnf&SaelyD jynfwifpprm;lyDuwnfu bD[m&DvlrS EdkfiHrm;jzpfu&onf bD[m&D\ a&SfS aemufrS yk*%vfuDrm;u yguppfwefEdkfiHbm;tjzpf cH,&ef qE&Sfuaomfvnf bD[m&D vli,ftrm;pkrSrl b*vm;a'&Swif cdkvlRif EdkfiHbm;tcifht a&;rm; awmifqdk&ef [efyifaeluonf tm'lpum;ajym vlrsdLpki,frm;toif\ 0uJjzpfolcgvpf[pdkfurl]ueawmfwlY bD[m&D aw[m EdkfiHaw r[kwfuygbl/ 0ya'tl& b*vm;a'&S vlrsdLwygy}[k qdkm;onf

လေ့ကျင့်ခန်း

၁။ ဘီဟာရီလူမျိုးများ အဘယ်ကြောင့် နိုင်ငံမဲ့ ဖြစ်နေကြရသနည်း။ ရှေ့တွင် သင်ကြားခဲ့သည့် နိုင်ငံမဲ့ရခြင်း အကြောင်းရင်းများကို အခြေခံ၍ ဖြေဆိုပေးပါ။

၂။ ဘီဟာရီလူမျိုးများ မည်သို့သော စိန်ခေါ်မှု အခက်အခဲများနှင့် ကြုံတွေ့နေရသနည်း။

၃။ ဘီဟာရီလူမျိုးစုတို့ကို မည်သည့် နိုင်ငံသားဟု သမုတ်နိုင်သနည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

၄။ ဘီဟာရီလူ့အဖွဲ့အစည်း၏ စရိုက်လက္ခဏာများကို ဖော်ပြပေးပါ။

ဆွေးနွေးချက်

ဘီဟာရီများသည် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၏ တရားဝင်နိုင်ငံသားများ ဖြစ်ကြသော်လည်း မည်သို့သော အကြောင်းရင်းများကြောင့် တရားဝင်နိုင်ငံသားအဖြစ် အသိအမှတ်ပြု မခံရသနည်း။

လုပ်ငန်းများ

အဖွဲ့များ ဖွဲ့ပြီး နိုင်ငံမဲ့ လူမျိုးစုတစ်စု၏ အကြောင်းကို လေ့လာစုဆောင်း တင်ပြပေးပါ။ တင်ပြရာတွင် အောက်ပါ အချက်များကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြပါ။

၁။ အဘယ်ကြောင့် ထိုသူတို့ နိုင်ငံမဲ့ ဖြစ်ရသနည်း။

၂။ ထိုသူတို့သည် မိမိကိုယ်ကို မည်သည့် နိုင်ငံသားဟု ခံယူထားသနည်း။

၃။ နိုင်ငံသားအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံရရန် မည်သည့် အချက်များက အတားအဆီးဖြစ်စေသနည်း။

၄။ ထို 'နိုင်ငံမဲ့မှု' ကို ဖြေရှင်းရန် မည်သို့ ဆောင်ရွက်နိုင်မည်နည်း။

အခန်း (၃) ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း

အခန်း (၃) စိတ်ကူးပုံဖော်ခြင်း

အခန်း (၃) တွင် သင်ယူခဲ့သည့် 'လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ထိရောက်စွာ ပါဝင်မှု' ဆိုင်ရာ အယူအဆများကို အခြေခံပြီး အောက်ပါပုံတွင် ဖြည့်စွက်ပေးပါ။

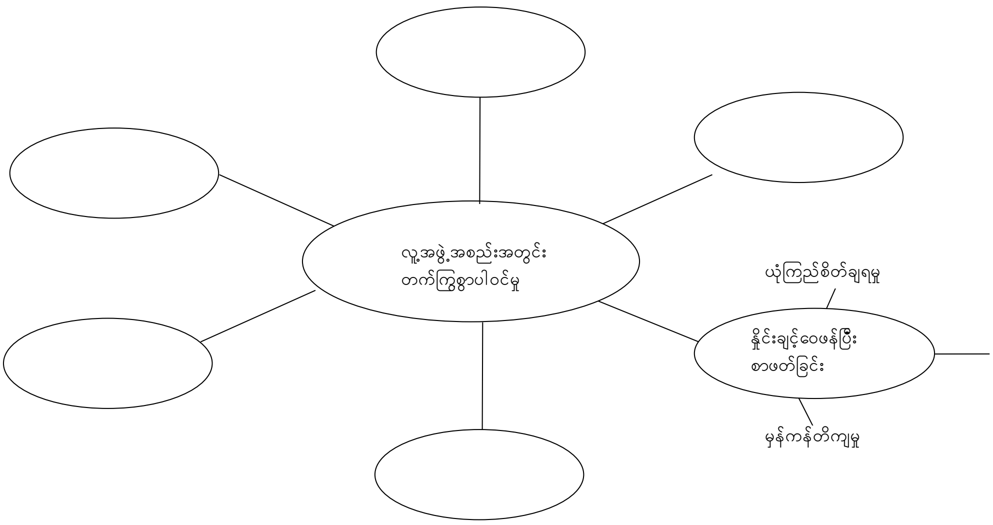

နားလည်မှု စစ်ဆေးခြင်း

၁။ 'လူ့အဖွဲ့အစည်း' တစ်ရပ်တွင် ပါဝင်ရန် မည်သည်တို့ ဆောင်ရွက်နိုင်မည်နည်း။

၂။ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပါဝင်ပုံနည်းစနစ်များနှင့် မည်သို့ မည်ပုံ ကွဲပြားကြသည်ကို ဖော်ပြပေးပါ။

၃။ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပါဝင်ရာတွင် ကြုံတွေ့နိုင်သည့် စိန်ခေါ်မှုများ၊ အခွင့်အရေးများ နှင့် အကျိုးရလဒ်များကို ဖော်ပြပါ။

၄။ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပါဝင်ရာတွင် သတင်းအချက်အလက်များ၏ အရေးပါပုံကို သုံးသပ်ပေးပါ။

၅။ လွတ်လပ်စွာပြောဆိုခွင့်နှင့် ဆင်ဆာပိတ်ပင်မှုတို့ကြား မည်သို့သော တင်းမာမှုများ ရှိနိုင်သည်ကို ဆွေးနွေးပါ။

၆။ 'လူမှုကွန်ရက် မီဒီယာ' ၏ ကောင်းကျိုး၊ ဆိုးပြစ်တို့ကို ဖော်ပြပေးပါ။

၇။ လူ့အဖွဲ့အစည်းမှ လျစ်လျူရှုခံရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းများနှင့် မည်သို့ သက်ရောက်မှု ရှိသည်ကို ဆွေးနွေးပါ။

၈။ နိုင်ငံမဲ့ဖြစ်ရခြင်း၏ အကြောင်းရင်း၊ အကျိုးရပ်များကို ဖော်ပြပေးပါ။

တန်ဖိုးနှင့် အတွေးအမြင်များ – အဆိုအမိန့်များကို လေ့လာခြင်း

ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းရှိ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပါဝင်မှုဆိုင်ရာ စကားပုံနှင့် အဆိုအမိန့်များကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။ ထိုအဆိုအမိန့်များကို ဖတ်ပြီး အောက်ပါ မေးခွန်းများကို အဖွဲ့ခွဲ၍ အဖြေရှာပေးပါ။

၁။ 'လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပါဝင်မှု' ဆိုင်ရာ အယူအဆနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သို့ တင်ပြထားသနည်း။

၂။ ထိုအဆိုအမိန့်များတွင် တင်ပြထားသော အယူအဆများနှင့် သင်ခန်းစာပါ အယူအဆများ ကိုက်ညီမှု ရှိပါသလား။

က။ 'ကျွန်တော်တို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း လုပ်ငန်း တာဝန် အသီးသီး ထမ်းဆောင်နေကြသည့် ဆရာများ၊ ကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းများ၊ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် မိမိတို့၏ လူ့အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ တာဝန်နှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း ကောင်းကျိုးဆောင်ကြဉ်း စေနိုင်မည့် မိမိတို့၏ အစွမ်းကို တန်ဖိုးမထားကြပါက နေ့သစ်များသည် အဓိပ္ပါယ်မဲ့နေပေလိမ့်မည်။' (ဂေးဝေါ့)

ခ။ တာဝန်ယူတတ်ခြင်းသည် 'ကျွန်စိတ်ဖျောက်၍ သခင်စိတ်ပေါက်' စေနိုင်သည့် အမူအကျင့်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ ခက်ခဲမည် မှန်သော်လည်း နိုင်ငံသားတိုင်းတွင် ရှိအပ်သည့် အမူအကျင့် ဖြစ်သည်။ (အေဒရိကန်နီရက်ခ်)

ဂ။ 'အဆက်မပြတ် သင်ယူနေသော လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်သည် ပရဟိတစိတ်ဖွံ့ဖြိုးရှင်သန်ရန် အစဉ်ကြိုးပမ်းအပ်ပြီး တစ်ဦးပေါ်တစ်ဦး လေးစားခြင်း၊ နိုးကြားတက်ကြွစွာ ပါဝင်ခြင်း စသော အမူအကျင့်များကို စောင့်ထိန်းအပ်ပေသည်။' (ဘတ်တီရီဒန်)

ဃ။ မိမိတို့ မနှစ်သက်သော သူများသည် လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့် မရသင့်ဟု ခံယူထားပါက 'လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုမှု' ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို သင်အပြည့်အဝ နားမလည်သေးပါ။ (နိုဝမ် ချွမ်စကီး)

င။ လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုမှုသည် 'လွတ်လပ်သော ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်' နှင့် အလားသဏ္ဍာန်တူသည်။ အထိန်းအကွပ်မဲ့သွားလျှင် ဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်စေနိုင်သည်။ (လော့ပတ်တန်)

စ။ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပါဝင်မှုဆိုသည်မှာ လူသားအချင်းချင်းကြား လုပ်ငန်းဆောင်တာ ခွဲဝေဆောင်ရွက်ခြင်း၊ တာဝန်ယူစိတ် မွေးမြူခြင်း၊ နိုးနိုးကြားကြား ပါဝင်ခြင်းတို့အပေါ် အခြေခံ တည်ဆောက်ထားသည်။ (ပီတာသောရစ်ဇန်)

ဆ။ လူယဉ်ကျေးမှုတစ်ရပ်၏ တန်ဖိုးကို ထိုလူ့အဖွဲ့အစည်း၏ လူနည်းစုအပေါ် ဆက်ဆံပုံနှင့် ပိုင်းဖြတ်သည်။ (မဟတ္တမ ဂန္ဒီ)

ဇ။ မိတ်ဆွေပြောသော စကားကို ကျွန်ုပ်နှစ်မြို့ချင်မှ နှစ်မြို့မည်။ သို့သော် မိတ်ဆွေ၏ လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့်ကို အသက်ပေး ကာကွယ်ရန် ဆုံးဖြတ်ထားပြီး ဖြစ်သည်။ ဗောတဲယား (၁၆၉၄ – ၁၇၇၈)